

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. — Cena listu 25 Din, za inozemstvo 35 Din letno. — Posamezna številka stane 2 Din
Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani Novi trg šte. 3.

štev. 10. in 11.

V Ljubljani, 15. junija 1933.

Leto 50.

Vsebina: † Prelat Andrej Kalan. — O žetvi zlatega ovsa in francoske pahovke in o čiščenju njihovega semena. — Dva nevarna škodljivca pese. — Kako pomagati hmelju. — Razno. — Gnojnice — izborna gnojila sadnega drevja. — Zatiranje bramorja. — Slovenski vinogradniki v Novem mestu. — Borba proti oidiju. — Razno. — Živinorejci, ogledajte si potujočo kmetijsko razstavo! — Naše mlekarstvo na novi poti! — Mlekarska statistika. — Razno. — Napredno čebelarstvo in čebelnje kužne bolezni. — Razno. — O domačem kostanju. — Vprašanja in odgovori. — Uradne vesti. — Družbene vesti. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Gospodarske vesti. — Književnost. — Tržne cene. — Seznam gospodarskih potrebščin, ki jih ima Kmetijska družba v zalogi.

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

1/4 strani	Din 80—	1/4 strani	Din 350—	1/4 strani	Din 1000—
1/3 strani	Din 160—	1/3 strani	Din 500—	1/3 strani	Din 2000—
1/2 strani	Din 250—	1/2 strani	Din 700—	Priloga listu stane	Din 100 za 1000 kom.

Mala naznanila do 20 besed stanejo Din 20—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20—, vsaka nadaljna beseda po 1 Din.
Upravištvo ne prevzame posredovanja.
Vsakega 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodnje število.

Umetna koklja

sistem „Nickerl“ po ceni na prodaj. Naslov pri upravi Kmetovalca. 35

Urania-zelenilo

najboljše strupeno sredstvo za uničevanje vseh žuželk na sadnih drevesih ter proti grozdnemu sukaču. Izključna prodaja: Kralj, dvorski dobavitelj PETAR J. MIOVIC. Prvo jugoslovansko specialno podjetje za kmetijstvo, Maribor, Kopitarjeva ul. 6. 88

Kavcije zmožen ekonom.

absolvent kmetijske šole, želi službe na večje poselstvo. Dopise na upravo lista pod št. 93. 93

Ekonom-oskrbnik

poročen, izvežban v vseh kmetijskih panogah, išče službo za takoj. Dopise na Upravo „Kmetovalca“ pod št. 91. 91

Mazalno milo

potrebno v boju proti sadnim škodljivcem dobavljamo v sodih od 25, 50, 100 in 200 kg po ceni od Din 8.— za kg, franko postaja kupca. Tvoznice Zlatorog, Maribor. 70

Brzoklepalnik „Stubai“

tisočkrat preizkušeni! Popis pošilja zastoj Friderik Kratz, Strazišče pri Kranju. 57

Vabilo

na redni občni zbor Kmetijske hranilnice in posojilnice na Vačah, r. z. z. n. z., ki bo dne 25. julija 1933 ob 13. uri v zadrugi pisarni z dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega običnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Odobritev računskega zaključka. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti. 92

Kmetovalci!

Gotov in lep dobiček imate vključno krizi in pomanjkanju gotovine, ako vzredite iz vaših petelinčkov kapune.

Kapunjenje

(rezanje) Vaših petelinčkov po Collignon-novi metodi, brez rizika, brez trpinčenja živali ter z gotovim uspehom Vam izvrši naiceneje in tudi brezplačno

„NIKO“, perutinarstvo, Vižmarje-St. Vid 32. Pridemo kamorkoli na dom. Zahtevajte pojasnila. Priložite znamko za odgovor. 87

Pavi na prodaj!

En par, eno leto star, samec siv, samica bela, in dve po dve leti stari samici pri: Karol Jank, Skalkovci št. 2, p. Cankova (Prekmurje). 89

Prodaj

žitočistilnik, novejša sestava na osem sitov, še skoraj nov, nerabljen brzoklepalnik in čevljarški šivalni stroj. Vse zajamčeno v dobrem stanju. Naslov pri upravi Kmetovalca pod št. 86. 86

Vabilo

na redni občni zbor Kmetijske hranilnice in posojilnice v St. Janžu, Dolenjsko, ki se bo vršil dne 25. junija 1933 v prostorih načelnika Ignaca Majcna ob 8. uri s sledečim dnevnim redom. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem običnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1932. 4. Volitev načelstva. 5. Slučajnosti. V slučaju nesklepnosti se vrši občni zbor pol ure kasneje ne glede na število članov. Načelstvo. 90

**inserirajte
v
Kmetovalcu!**

Važno!

za vinogradnike in sadjarje!

Žvepleno-apnena brozga

je na podlagi dosedanjih poskusov ceneno in izborna sredstvo za škropljenje proti plesni in škrlupu. — Brozga se danes že splošno uporablja v Švici in Nemčiji.

Dobi se pri

Anton Jurca naslednik **Milko Senčar**

tovarna žvepljenih izdelkov

Ustanovljeno leta 1860.

v Ptuj

Ustanovljeno leta 1860.

Izdeluje se tudi: žvepleni zakad na juti in na azbestu. Zaloga žvepla za vinogradnike.

LANENO OLJE, FIRNEŽ, BARVE, LAKE, KIT, LANENE TROPINE

ter vse v to stroko spadajoče blago prvo-
vrstne kakovosti po solidnih cenah in
točni postrežbi, najugodnejše kupite pri
domačem podjetju

MEDIC-ZANKL

tovarne olja lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem
Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah.

POSJOJILNICA V MARIBORU

T. Z. Z. O. Z.

NARODNI DOM

Telefon 21-08. Ustanovljena 1882.

Obrestuje nevezane hranilne vloge po 4%
vloge proti 3 mesečni odpovedi po 5 1/2%.

Stanje hran. vlog nad Din 70.000.000.--

Rezerve znašajo nad Din 8.800.000.--

Posojila dale članom na vknjižbo po
7% na osebno poroštvo po 8%.

M MASTIN

Najuspešnejše sred-
stvo za rejo domače
žitne je brezdvomno

ki pospešuje rast, odebilito in oma-
stitev domače, posebno kladne ži-
vine. — Jasen dokaz neprecenljive
prednosti MASTINA so brezšte-
vilna zahvalna pisma.

Cena: 5 škat. 46 Din.
10 škat. 80 Din.

LEKARNA TRNKOCZY

LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠTEV. 4.
(Zraven Rotovža.)

J. BLASNIKA NASL.

UNIVERZITETNA TISKARNA

LITOGRAFIJA OFFSETTISK KARTONAŽA

ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE

VREČICE ZA SEMENA

NAJSTAREJŠI GRAFIČNI ZAVOD JUGOSLAVIJE
IZVRŠUJE VSE TISKOVINE NAJCENEJE IN NAJBOLJ SOLIDNO
USTANOVLJENA LETA 1828

„Gospodarska navodila“

ponatise iz „Kmetovalca“. Vsako posamezno navodilo stane 2 Din.

Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati. (Zadostuje če imenujete samo tekoče štev. od navodil).

1. Podrujevanje vina ali sad-
jevca.	29. Vnete vimena ali volčič na
vimenu.	51. Zdravljenje kužnih bolezni
+ cententem (rdečica).	75. Dve najni nalogi naše ži-
vinorje.
5. Sestava in setev travnih in
deteljnih zmesi.	34. Zatiranje odtija ali prave
trsnice plesni.	54. Nove zakonske določbe o
sporih pri kupčiji z živino.	76. Sredstva za pokončevanje
škodljivih rastlin in živali.
7. Gnojenje vinogradov z na-
vejšimi umetnimi gnojili.	35. Naprava stanovitnega
sadjevca.	60. Kako se obnavljalo in po-
pravljalo meje?	77. Škoda, povzročena po lov-
cih in divjačini.
8. Kako se iz gnilega grozdi-
napravi dobro vino.	40. Nova naredba glede izvrše-
vanja rezarstva.	62. Presojanje krmil po škro-
nih vrednotah.	78. Moderno zatiranje živalskih
kužnih in nalezljivih bo-
lezni.
9. Čiste drože in njih raba v
kletarstvu.	37. Kislost (kisloba) in razki-
sanje vina.	63. Garje pri konjih.	79. Preizkusi z umetnimi gno-
jili 1923. leta.
12. Naprava vinskega kisa.	40. Zatiranje sadnih škodljivcev
in boleznih ter škropljenje
drevja.	64. Apeni dušik.	80. Pomen kmečkih gozdov.
13. Vzroki neplodnosti pri go-
vedi.	41. Močno krmilo „ribja mo-
ka“ za rast in pisanje pra-
sičev.	66. Duh in okus vina po žvepla.	81. Neplodnost, zvrženje in bo-
lezni žrebet.
15. Sluzavost ali vlačljivost
vina.	43. Dolžnost vzdrževanja ograj
pred živino, ki se pase.	68. Tobak Pridelovanje in za-
konski predpisi.	82. Salolidin kot sredstvo so-
per trtno plesnobo.
18. Krmiljenje z ohranili trobi-
nami.	44. Napenjanje govedi.	69. Sečni kamni pri živalih.	83. Tekoče žveplo zoper ples-
nobo na grozdih.
20. Čiščenje in prečiščanje vin-
ne.	46. Bradavice (gobe) pri živini.	71. Kisanje in cikanje vina.	84. Mollavo žito.
25. Rešna beseda vinogradni-
vom ob rožari.	50. Izdelovanje mla za dom.	72. Trošarina na vino.	85. Kako sadimo sadno drevje
in cestah in potih.
26. Naprava bežavna ali doma-
ka pilake.		73. Prečiščanje in filtriranje
vina.	86. Vinski epolit in njega spo-
raba v kletarstvu.
27. O. blizu škodljivca vna-
nja (čimena).		74. Glodanje lesa po goveji ži-
vini.	

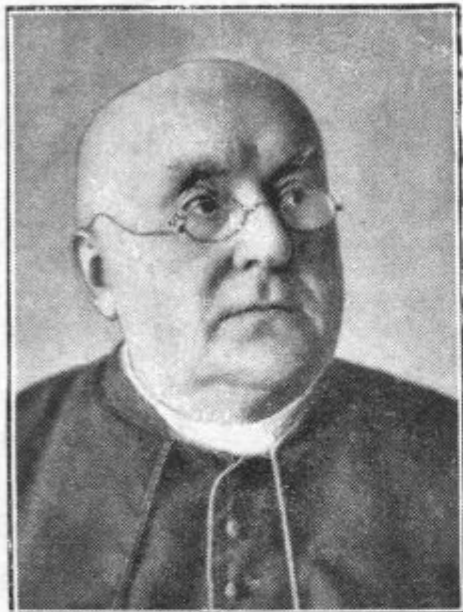
ČLANI!

Kupujte vse svoje potreb-
ščine pri Kmetijski družbi.

Najugodnejše se Vam nudi koruza, otrobi,
seno, slama in drugi predmeti. Predno kaj
kupite, vprašajte pri Kmetijski družbi za ceno

† Prelat Andrej Kalan.

V soboto, 3. junija t. l. je umrl v Marijanišču v Ljubljani stolni prošt in generalni vikar ljubljanske škofije prelat Andrej Kalan. Z njim smo izgubili splošno spoštovanega in velikega moža, ki je vse svoje življenje posvetil neumornemu in nesebičnemu delu za blagor ljudstva, zlasti tudi na kmetijsko-gospodarskem polju.

† Prelat Andrej Kalan.

Kmetijska družba mu je dolžna kot zastopnica slovenskega kmeta in najstarejša kmetijska strokovna organizacija posebno zahvalo in največje spoštovanje. Blagopokojni gospod prelat je bil njen odbornik, podpredsednik in predsednik v najtežjih časih, t. j. od leta 1907. do 1921. Ako natančno razčlenimo njegovo udejstvovanje pri Kmetijski družbi, tedaj je bil odbornik nad 3 leta, podpredsednik skoraj 9 let, predsednik nad 2 leti. Gospod prelat je bil živo interesiran ravno pri pospeševanju kmetijstva, saj je takorekoč sam sodeloval in se bavil poleg svojega vzvišenega poklica največ ravno s kmetijstvom. Vsi, ki so ob prevratu imeli opravka s Kmetijsko družbo, odnosno s Poverjeništvom prve narodne vlade v Ljubljani, so ga poznali kot izredno umevnega, dobrosrčnega in nadvse pravičnega dobrotnika-predstojnika. Naši starejši in mlajši kmetijski strokovnjaki, ki so bili nastavljeni v naši deželi v tem času, so bili deležni njegovih očetovskih nasvetov in njegove dobrote pri izvrševanju svojih poklicev. Za vse je imel odprto srce.

Sleherni slovenski čebelar je poznal svojega dolgoletnega predsednika Čebelarskega društva. Gotovo so te mikavne, neumorne in koristne živalce vplivale na njegov značaj in na njegovo delovnost za skupnost, saj so mu bile ravno čebele največje

družice v prostem času po trdem in odgovornem delu.

Karkoli je storil bodisi kot duhovnik, bodisi kot politik ali predstojnik raznih gospodarskih in kulturnih organizacij, vse je bilo preudarno in pošteno, kar je bilo le izraz njegove plemenite osebnosti. Na ta način si je pridobil vsesplošno spoštovanje in priznanje od vseh, ki so imeli z njim opravka. Posebno učeča se mladina in številni reveži ga bodo pogrešali kot ravnatelja Marijanišča, kjer je delil neštetim brezplačno hrano. Vse njegovo delo in početje je bilo posvečeno v prvi vrsti Bogu in dobrobiti narodu, iz katerega je izšel.

Blagopokojni gospod prošt naj počiva v miru! Kmetijska družba ga bo ohranila v trajnem in hvalnem spominu!

Poljedelstvo in travništvo.

O žetvi zlatega ovsa in francoske pahovke in o čiščenju njihovega semena.

Ing. Vinko Sadar.

Meseca majnika sem si ogledal v Avstriji, na Koroškem in na Stajerskem, takoj onstran meje, več kmetij, kjer se prideluje že nekaj let travno seme. Preveč zanimivega sem videl in slišal, da bi zamogel vse iztresti v kratkem članku. Po malem in večkrat pa se bomo že pomenili. Danes naj povem le to, kako žanjejo na Stajerskem, v okolici Gradca, zlati oves in francosko pahovko in kako čistijo njihovo seme. Morda bo kdo pri nas že letos uporabil, kar bo čital. Poudarjam, da velja vse za mala in srednja kmetijska posestva.

Obe imenovani travi dozorevata skoraj isti čas, in sicer zadnjih deset dni junija meseca. Francosko pahovko pričnejo žeti čim bilka pod latjem porumeni in čim izpade kako zrno pri rahlem stresanju rastline. Zlati oves je zrel, kadar pričenja nasad rjaveti. Če stisnemo seme z nohti, malo počti. Tedaj je pravi čas žetve. Če bi prej želi, bi seme ostalo lahko in tudi ne bi bilo dovolj kalivo. Če z žetvijo odlašajo, izpade mnogo zrnja. En do dva dneva oklevanja že zadostujeta, da se ovsa sploh več ne izplača žeti. Če nimajo velikih površin, tedaj kosijo zjutraj ali zvečer, ko leži rosa. Na večjih površinah, kjer se žanje ves dan, je pa treba pazljivo delati.

Kako žanjejo? Travo porežejo s srpi približno v sredini višine bilke. Prgišča zvežejo v snope. Snopi franc. pahovke so debeli kot ovseni snopi, premer snopičev zlatega ovsa pa iznaša 10 cm. Snopje vežejo s travo, ki ostane na strnišču. Snopje zložijo v kopice 10 do 15 snopov skupaj, ki jih pod latjem prevežejo. Če obeta količjak ugodno vreme, kopic ne pokrivajo, pač pa če preti deževje. Prekrivajo zelo previdno, da ne otresejo semena. Snopje ostane na polju 4—8 dni, kar se ravna po vremenu. Nato zvozijo snopje domov na s plahtami pregrnje-

Brez borbe in zatajevanja ni nobeno človeško življenje.

nem vozu. Na podu ali v skednju snopje zložijo v zračen nasad (kup), kjer počaka do mlatve.

Franc. pahovko omlatijo z majhno mlatilnico brez čistilne naprave ali pa s cepcem. Slamo iztresejo na vilah in jo odstranijo z grabljami. Seme pa izrešetajo najprej na navadni pleteni reti (pšenični), da odstranijo največje pleve. (Glej sliko 19.) Nato

Slika 19.

ga presejeje skozi žično rešeto št. 8. (osem luknjic na en palec). Nato seme stresejo na čistilni mlin (pajtelj), ki odstrani pleve in prah. Seme, ki pada ob strani iz čistilnika, ponovno izrešetajo in očistijo.

Zlatega ovsa pa ne smejo omlatiti s strojem, temveč kvečjemu s cepcem. Večinoma ga iztepajo nad lestvo ali leseno kozo, zlasti če je seme dobro dozorelo. Na ta način preprečijo, da ne pride med zrnje preveč plev, kajti z vejanjem ni mogoče izločiti pleve od lahkega zrnja zlatega ovsa. Iz omlačenega ali iztepenega zrnja odstranijo najprej dolgo slamo z grabljami. Nato pride seme v pšenično reto. Potem na žičnato sito št. 16., skozi katerega presejeje seme enkrat ali dvakrat. Slamo, ki gre z zrnjem skozi sito, izberejo z roko.

Pletene rete nam lahko dobavi vsak Ribničan. Za sito pa kupimo pocinkano žico, za zlati oves pa še rajše medeno žico, ki ne rjavi. Sita naj bodo približno s premerom 70 cm. Tako bomo tudi pri nas lahko dosegli čistoto zlatega ovsa 81%, franc. pahovke pa 94%, kakor oni posestnik v Grambachu pri Grazu, ki sem ga obiskal.

Glavni pogoj za tako krasen uspeh je pa, da so trave že na polju čiste in brez plevela. To pa je mogoče le tedaj, če smo jih sejali na čisto zemljo in če vsako leto semenska travišča spomladi, preden trava odžene, oplevemo. Zlasti volnata medena trava je nevaren plevel, ki ga moramo z motiko izkopavati. Na ta način bo travišče ostalo čisto cela štiri leta in bo dajalo obilo semena.

Dva nevarna škodljivca pese

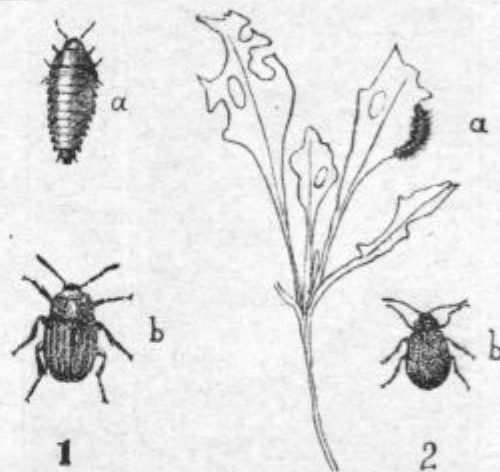
sta črni pesni mrhar (*Blitophaga undata*) in pesni listni hrošč (*Galeruca tanacetii*). Škodo delajo hrošči kakor tudi njihove ličinke.

Črni pesni mrhar je izjema v družini mrharjev, ker se ne hrani z mrhovino, temveč izključno z rastlinsko hrano. Spomladi najdemo prezimele hrošče najprej na ozimnem žitu, ko pa se razvije pesa, gredo hrošči najrajše nanjo. Hrošči in pozneje

ličinke, ki se pokažejo navadno koncem maja, objedajo mlado pesno listje in često v kratkem uničijo cela polja. Ploščati hrošči postanejo 10–15 mm dolgi in so črne barve, ravnotako tudi do 15 mm dolge živalne ličinke, ki so podobne „prasičkom“.

Podobno škodo na pesi napravljajo pesni listni hrošč in njegova ličinka. Lani je uničil ta škodljivec na Dolenjskem ponekod skoraj vso peso. Spomladi se razvijejo iz prezimelih jajčec črne, do 10 mm dolge ličinke, ki so pokrite z dlakavimi bradavicami. Pozneje napravljajo škodo tudi hrošči, ki so kakor ličinke do 10 mm dolgi in črne barve, nekateri pa imajo tudi rjava krovna krila. Razen pese se loti ta škodljivec tudi raznih drugih rastlin, kakor krompirja, detelje, trav itd.

Da zatremo ličinke pesnega listnega hrošča, priporočajo, da jih škropimo z jesihom in potresemo s pepelom.

Slika 20.

Črni pesni mrhar: a) ličinka, b) hrošč.

Pesni listni hrošč: a) ličinka na mladi pesi, b) hrošč.

(Vse slike v naravni velikosti.)

Za uničevanje obeh imenovanih škodljivcev lahko uporabljamo tudi perutnino. Najbolše pa je, ako poškopimo rastline s kakim arzenovim sredstvom (n. pr. s švajnfurtskim zelenilom, 30–40 dkg in najmanj toliko apna na 100 l vode).*) M. P.

*) Op. uredništva. (Urania zelenilo je dobiti pri Kmet. družbi v zavrtkih po 1 kg za 60 Din.)

Hmeljarstvo.

Kako pomagati hmelju.

Hmeljanič.

Trajno deževje in večinoma hladno vreme povzročajo letos hmeljarjem že prav resne skrbi. Saj je le v boljših nasadih dosegla rastlina do 2 m, v ostalih pa komaj do 1 m. Pri vsem tem pa smo že v juniju in v enem mesecu bi imel hmelj že cveteti. Tako slabih izgledov na množino pridelka res že davno nismo imeli.

V kmetijstvu je pač važni činitelj, s katerim moramo vedno računati in proti kateremu smo skoraj popolnoma brez moči, vreme. Če zemlje nismo dobro obdelali, ali ne pravilno pognojili, ali zanemarjali obdelovanje, je naša krivda, ako nam ta ali ona rastlina dobro ne uspeva in se nimamo pravice pravič pritoževati. Toda težko je in po pravici boli kmetovalca, ako je vse delo skrbno, pravilno in pravo-

Kdor zaupa sebi, bo vedno dobro vozil.

časno izvršil, pa mu kultura le ne uspeva, ker nagaja ta vedno svojeglavni činitelj, včasih res od sile muhasto vreme, proti kateremu se ne da nič ukreniti. To občutimo letos prav pošteno vprav mi, hmeljarji in, ako bo še junij tako slab, kakor je bil maj, bo dobršen del letošnjega lepega upanja splaval po vodi.

Delo kmetovalca je poleg vsega res tudi večna borba z naravnimi silami. Vendar pa kmetovalec v tej borbi ne sme nikdar obupati, ampak mora vztrajati do konca, da reši, kar se pač rešiti da. Tega načela se moramo držati zlasti letos tudi hmeljarji. Vremena, žal, res ne moremo izpremeniti, toda storiti moramo vse, da olajšamo naši rastlini težko borbo z nagajivim vremenom.

Rastlina ne opeša tako hitro in često tudi v razmeroma kratkem času še dohiti zamujeno — ako najde za to vse potrebne predpogoje, za katere mora skrbeti kmetovalec-hmeljar. Kaj nam je torej storiti?

V prvi vrsti moramo skrbeti za dovolj lahko dostopnih hranilnih snovi v zemlji, katere bo rastlina, ko se bo pri ugodnejšem vremenu hitro razvijala, nujno potrebovala. Komur je torej hmelj zelo zaostal in se slabo razvija, ga do 20. t. m. še vedno lahko zaliva z gnojnico, v kateri je na 100 l raztopil 2 kg superfosfata. Pa tudi nekoliko čilskega solitra ne bo škodovalo.

Da moramo tudi skrbno privezovati, čistiti nasade plevela ter okopavati in osipavati, menda ni treba še posebej poudarjati.

Nadalje je važno, da rastlino ščitimo pred boleznimi in škodljivci, ki jo v stanju počasnega razvoja kaj lahko uničijo. Prvi so se pojavili v nekaterih nasadih bolhači in semtertja hmelj pošteno zdelali. Čas prvega zaroda bolhačev je minul, pač pa se sedaj pojavljajo že uši. Nikakor ne smemo trpeti, da nam še te zadržujejo v razvoju že itak zaostalo rastlino. Brez odlašanja je treba nanje s škropilnico ter hmelj po potrebi tudi večkrat temeljito poškropiti z 1% tobačnim izvlečkom (na 100 l vode 1 kg tobačnega izvlečka in 1½ kg mazavega mila), ki je učinkovito in tudi najcenejše sredstvo zoper rastlinske uši.

Posebno pa moramo hmeljarji biti letos na straži zaradi peronospore. Vreme je za razvoj te bolezni izredno ugodno in v nekaterih nasadih se že opažajo njeni sledovi. Tu ne smemo prav nič odlašati, da se ta najnevarnejša bolezen hmelja ne udomači tudi v naših nasadih. Če opazimo kje kakega kuštrovca, ga moramo tudi takoj, ko bo količjak dopuščalo vreme, poškropiti z 1% bakreno-apneno brozgo (na 100 l vode 1 kg modre galice in 1 kg živega ali 1½ kg gašenega apna), ki je najboljša in najcenejša sredstvo zoper peronosporo. **Škropljenje proti peronospori je v sedanjih razmerah naravnost dolžnost vsakega hmeljarja.**

V primeru, da bomo hmeljarji v polni meri storili svojo dolžnost in vsestransko podprli našo rastlino v težkem boju z neugodnim vremenom, lahko upamo, da bo rastlina še dohitela zamujeno in nam dala pridelke, katere bomo, kakor vse kaže, letos zopet enkrat tudi za boljšo ceno prav lahko spravili v denar.

Razno.

Prohibicija ni dobra, to se vidi v Ameriki. Odkar so se povrnil k mokremu režimu, je na vse strani bolje. Brezposelnost je manjša, ker so sto- in stotisoči našli zaposlenja v

pivovarski in sorodnih industrijah, državna blagajna ima nov in izdaten vir dohodkov v pivskem davku in točilnih taksah, pijanost je manjša, ker vsi pijejo rajše lahko in redilno pivo, namesto prepovedanih težkih opojnih pijač itd.

Sadjarstvo in vrtinarstvo.

Gnojnica — izborna gnojilo sadnega drevja.

Josip Priol.

Neki star sadjarski pregovor pravi: „Skrbi za korenine, krona bo že sama rastla!“ Toda roko na srce, koliko jih je med našimi kmetскими sadjarji, ki ta nasvet tudi v praksi izvajajo? Častne izjeme se najdejo pač tudi tukaj, dočim smatrajo mnogi, da je sadno drevo rastlina, ki izhaja brez slehernega gnojenja, saj rodi navzlic temu vsako drugo ali tretje leto. Nekateri celo menijo, da mora drevo, ko je enkrat obrodilo, eno ali dve leti počivati, da nabere novih moči. Ta „počitek“ smatrajo kot nekaj povsem naravnega in samo po sebi umevnega, čeprav bi bilo pravilneje, ako bi smatrali vsakoletno redno rodovitnost kot naravni pojav, izostanek letine pa kot nekaj nenaravnega, proti čemur se je treba z vsemi sredstvi boriti.

Znana stvar je, da donaša drevje v negnojenih nasadih v dobi 10 let komaj tri do pet pridelkov, dočim dosežemo pri gnojenem drevju v isti dobi 6—8 popolnih pridelkov — pri nekaterih sortah celo vsakoletni redni donos. Izkušnje kažejo, da je sadje z drevja, ki rodi zmerneje, toda leto za letom, debelejša in bolj enakomerno razvito ter vrže zaradi boljše kakovosti večji izkupiček. Z gnojenjem pa ne dvignemo samo kakovosti, temveč tudi množino pridelka za 50—120%, kakor potrjujejo mnogi gnojilni poskusi pri nas in drugod. Iz tega sledi, da se malokateri izdatek kmetovalcu tako dobro izplača, kakor stroški za gnojenje sadnega drevja.

Danes, ko primanjkuje denarja na vseh koncih, so tem večje važnosti gnojila, ki jih pridelamo doma in so takorekoč zastoj. Semkaj prištevamo zlasti gnojnico, ki se je doslej pri nas vse premalo uvaževala in premalo izkoriščala. Kupovati v tej krizi draga umetna gnojila, gnojnico pa puščati, da gre v izgubo in se izceja morda v bližnji potok, je do kraja negospodarsko in vredno največje graje.

Gnojnica je izvrstno gnojilo za sadno drevje, kajti ona vsebuje dušik in kalij v lahko raztopni obliki ter dovaja zemlji vlago in bakterije. Ker je tekoča, se v zemlji dobro porazdeli in donaša živež tudi globljim koreninam. Zaradi tega ima velik pomen za gnojenje starejšega, rodečega drevja, zlasti onega, ki stoji v travniški ruši. Množina posameznih hranilnih snovi v gnojnici je zelo različna in znaša v 1000 litrih: 2—3 kg dušika, 5 kg kalija ter neznatne količine fosforne kisline in apna. Gnojnico je treba zbirati v nepropustni in dobro pokriti jami, kajti v odprti jami utegne izgubiti do 85% dušika in se glede učinka zelo poslabša. V ostalem je seveda odvisna sestava tudi od množine vode, ki je prišla vanjo na ta ali oni način: s pomivanjem hleva, z deževnico, itd.

Ker ima gnojnica premalo fosforne kisline in apna, je treba nadomestiti te snovi z dodatnim gnojenjem. Enostransko ali premočno gnojenje z gnoj-

nico je škodljivo in povzroča razne bolezni, nerodovitnost in slabo trpežnost pridelka. Posebno občutljivi so koščičarji, osobito breskve, ki gnojnice sploh ne prenašajo, postanejo smolikave in često usahnejo.

Manjkajočo fosforno kislino nadoknadimo v gnojnici najbolj tako, da ji primešamo neposredno pred uporabo na vsakih 100 litrov $\frac{1}{4}$ do 1 kg superfosfata. Ugodno vpliva tudi dodatek 10 kg lesnega pepela, posebno pri starejšem drevju, ki stoji na težkih, bolj vlažnih tleh. Tomasova žlindra in druga gnojila, ki imajo v sebi apno, se ne smejo uporabljati istočasno z gnojnico ali z njo mešati. Ako je potrebno apnenje, ga izvršimo že prejšnjo jesen ali zimo.

Množina gnojnice, s katero gnojimo, je odvisna od velikosti in razvoja drevja in od lastnosti zemlje. Na težki, glinasti zemlji z gnojnico ne kaže pretiravati, dočim damo na lahkih in propustnih tleh brez škode večje količine. Drevje, ki nima nobenega pravega poganjka in ima majhno bledikasto listje, zagnojimo bolj nego drevje, ki je še kolikortoliko zadovoljive rasti. Povprečno računimo za dobo enega leta na 100 m² površine 400—500 l gnojnice, kateri dodamo, kakor je bilo že omenjeno, odgovarjajoče množine superfosfata ali lesnega pepela.

V starejših sadovnjakih, kjer je prepreženo vse zemljišče s koreninami sadnega drevja, zagnojimo najbolj vso površino. V ta namen izvrtamo v razdalji 1 m s štiriogelnim železnim drogom ali posebnim svedrom 30—40 cm globoke luknje, ali napravimo v navedeni razdalji z lopato trioglate jamice. Pri mlajšem drevju napravimo luknje pod vso površino krone, zlasti pod kapom in na njegovi zunanji strani. V te luknje vlivamo gnojnico s kako posodo, odnosno pustimo, da teče kar iz gnojničnega soda in se sama porazdeli. Koder se zemlja v sadonosniku obdeluje, lahko vlivamo gnojnico kar povrhu. V bolj propustnih tleh lahko gnojimo na ta način tudi jablane in češnje v travnati ruši. Ker porabi tukaj mnogo hranilnih snovi trava, je treba odmeriti sorazmerno večje količine gnojnice.

Zaradi lahke topljivosti dušika, uporabljamo gnojnico samo spomladi in poleti. **Po naših izkušnjah dosežemo najugodnejši učinek, ako gnojimo ž njo dvakrat: prvič marca ali aprila, neposredno preden drevje odganja, drugič pa v začetku poletja.** Drevje, ki je obloženo s sadjem, gnojimo z gnojnico brez škode do srede meseca julija, dočim moramo biti pri mladem drevju gotovi z gnojenjem najkasneje do srede junija. Ako bi gnojili kasneje, bi se zoritev lesa preveč zavlekla in bi oškodoval drevje mraz. Pri rodečem drevju vpliva gnojnica v juniju in juliju na popolnejši razvoj sadnega zaroda ter pospešuje hkrati snutje cvetnega brstja za prihodnje leto. V tem leži — ako so dani drugi pogoji — skrivnost, da prisilimo nekatera sadna plemena in sorte k vsakoletni redni rodovitnosti. Zlasti domača češnja je za tako gnojenje izredno hvaležna in rodi obilo leto za letom. Pa tudi pri mnogih jabolčnih in hruškovih sortah opazamo isti pojav.

Da omejimo preveliko izgubo dušika, spravljamo gnojnico v sadonosnik, če je količak mogoče, ob deževnem vremenu. Pri suhem vremenu ji pa primešamo tri do petkratno množino vode, ki veže amoniak in omeji izhlapevanje dušika. Na noben način pa ne smemo uporabljati gnojnice v poznem po-

letju in jeseni, ker bi les pred zimo ne mogel dozoreti in bi šlo v izgubo mnogo dušika zaradi izpiranja v globino preko zimskih mesecev.

Z ozirom na okolnost, da bi se zemlja zelo poslabšala v svojih fizikalnih lastnostih, če bi jo zalivali leta in leta samo z gnojnico, je treba vključiti od časa do časa gnojenje s hlevskim gnojem, kompostom, ali koder je mogoče, z zelenim gnojem. S temi gnojili obogatimo zemljo na humusu (sprstini), ki je za uspevanje drevja prav tako potreben, kakor hranilne snovi same.

Zatiranje bramorja.

Fr. Kafol.

Bramor, imenovan tudi mramor, povzroča na vrtovih, posebno na gredah, ki so posajene z vrtnimi rastlinami, kakor s solato, kapusnicami, kumarami, paradižniki itd. proti poletju veliko škodo. Čuditi se je, da zamore v tako kratkem času napraviti na mladih rastlinah tolikšne poškodbe. Ta škodljivec biva najraje v rahlih, peščenih zemljah, zato ga je ravno na vrtovih vsepolno, pa tudi po travnikih in pašnikih se nahaja.

Pod zemljo koplje razmeroma plitvo rove in tudi isto nekoliko privzdigne; mnogo rogov pelje navpično v zemljo. Samica napravi za kurje jajce veliko jamico, v katero izleže 200 do 300 jajec. Zemljo v gnezdu lepo izgadi ter s slino zamaže. Vse skupaj izgleda potem kakor kepa. Kdor pazljivo išče, najde lahko gnezda, nakar jih uniči.

Bramor uživa poleg rastlinske tudi mesnato hrano, kakor odmrle hrošče, črve itd., sploh vse, na kar naleti pri kopanju rogov.

Zatiranje bramorja je zelo težavno, ker se skriva čez dan pod zemljo. Sicer ga krt precej zatira, pa tudi rove, vendar to ne zaleže mnogo.

Nekateri jih na vrtovih lovijo v lonce, ki jih zakopljejo v zemljo tako globoko, da je gornji rob nekoliko nižji od bramorjevega rova, ali pa spojijo lonce med seboj s kot prst debelimi palicami, ki so postavljeni v trikot približno 1 m narazen. V večernih urah, odnosno tekom noči se tu nalovijo bramorji in naslednji dan jih potem uničijo. V jesenskem času zakopljejo vrtnarji tudi konjski gnoj tupatam v zemljo; v njem se zberejo bramorji, da so na gorkem, nakar se jih zgodaj spomladi najlažje uniči.

V novjšem času zatiramo tega škodljivca tudi z raznimi strupi, ki jih uporabljamo proti mišim in podganam. So to sredstva, kakor rumetan, razne paste itd., ki jih pomešamo med rižev zdrob, ki smo ga namakali v vodi. Na 1 kg riža prilijemo $\frac{1}{4}$ l vode in čez nekaj časa postane masa mehka in lepljiva. Na to primešamo 50 g rumetanovega praška, odnosno arzenikovega strupa (zelenila). Vabo raztrosimo proti večeru, **ko je toplo in suho**, po vrtovih v manjših množinah. Da pa preprečimo zastrupljenje domačih živali ali ptic, zakopljejo vabo 1—2 cm globoko (po eno žlico) v bramorjeve rove. Na 1 ar površine (100 m²), porabimo $\frac{1}{4}$ kg riža in 12 g rumetana ali drugega sredstva. Zatiranje ne pride torej predrago, pa četudi uporabljamo navedena sredstva na večjih površinah, kjerkoli se bramor v velikih množinah razmnoži in nam ogroža naše žlahtne kulture.

Žlahtno seme na nepravilni zemlji bo rodilo osat.

Vinarstvo in kletarstvo.**Slovenski vinogradniki v Novem mestu.**

VII. redni letni občni zbor Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru, V. vinarski kongres in vinska razstava z vinskim sejmom za dolenjska vina so se vršili dne 24., 25. in 26. maja 1933. točno po sporedu v Novem mestu.

Dne 23. maja 1933. ob 17. uri se je vršila na verandi hotela Metropol v Novem mestu seja glavnega odbora in VII. občni zbor Vinarskega društva. Obravnavam so prisostvovali gg.: ing. Josip Zidanšek, načelnik kmetijskega oddelka kr. banske uprave v Ljubljani, Franc Trampuž, šef kmetijskega odseka, ing. Franc Lukman, vinarski nadzornik, Franc Kafol, tajnik Kmetijske družbe, ing. Ivo Zupanič, ravnatelj banovinske kmetijske šole na Grmu, Franc Vojsk, profesor na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru in mnogo drugih. G. načelnik, ing. Zidanšek, je pozdravil zbor in delo Vinarskega društva in njega podružnic tudi v imenu gospoda bana dr. Drago Marušiča in gospoda podbana dr. Otmarija Pirkmajerja. Minister za socialno politiko in narodno zdravje, gospod Ivan Pucelj, je pozdravil zbor, osebno zadržan, pismeno, istotako predsednik zveze hrvaških vinogradnikov in sadjarjev gospod Zdenko baron Turkovič iz Zagreba in župan mesta Ljubljane g. dr. Dinko Puc.

Predsednik, narodni poslanec g. Lovro Petovar, je po otvoritvi občnega zbora prečital udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju kot zaščitniku našega celokupnega kmetijstva in pozdravne brzojavke gg. predsedniku ministrskega sveta dr. Milanu Srskiču, ministru poljoprivrede dr. Ljubomiru Tomašiču in banu Dravske banovine dr. Drago Marušiču, kar so zborovalci z navdušenjem odobrili. Nato je predsednik nadal svoje poročilo, tajnik in blagajnik pa svoje. Za pregledovalce računov je poročal g. dr. Ferdo Lašič in predlagal razrešnico s pohvalo, ki je bila soglasno sprejeta. O predlogih vinarskih podružnic in članov se je razvila živahna debata. Izvoljen je bil poseben štiričlanski odbor, da izdela na podlagi sprejetih predlogov resolucijo, ki je bila predložena prihodnjega dne V. vinarskemu kongresu v odobritev. Članarina ostane neizpremenjena. Prihodnji občni zbor pa bo v Mariboru.

Pri volitvah v glavni odbor Vinarskega društva so bili izvoljeni gg.: za predsednika Lovro Petovar, Ivanikovci, za podpredsednika Aloiz Schicker, Šmarieta ob Pesnici, za odbornike na Josip Blaž, Bizelisko, Franjo Kafol, Ljubljana, Klotar Bouvier, Gornja Radgona, Karel Korath, Črešnjevci, Franc Gombač, Ljubljana, Stanislav Trojak, Dolnja Lendava, Ivan Šerbinek, Vrtnice, Anton Šega, Ptui, Franc Brumen, Kranje, Jakob Žnidaršič, Litomer in Josip Zabavnik, Maribor. Za preglednika računov sta bila izvoljena gg.: dr. Ferdo Lašič, Maribor in Josip Blažević, Studenci. Virilisti pa so gg.: ing. Josip Zidanšek, Franc Trampuž, ing. Franc Lukman, vsi iz Ljubljane, ing. Ivo Zupanič, Grm in Josip Priol, Maribor.

Jakob Žnidarič in Vladimir Kuret sta noročala o organiziranju prodaje grozdja. Zatem se je predsednik zahvalil dosedanjim članom glavnega odbora, ki niso bili ponovno izvoljeni, za njih marljivo

sodelovanje, predvsem obolelemu g. Josipu Zupancu iz Ptuja.

Dne 25. maja 1933. ob 9. uri je otvoril v prostori telovadnici ljudske in meščanske šole v Novem mestu predsednik Vinarskega društva, narodni poslanec g. Lovro Petovar, V. vinarski kongres. Pozdravil je navzočega načelnika kmetijskega oddelka kr. banske uprave g. ing. Josipa Zidanška, novomeškega župana g. dr. Režka, sreskega načelnika g. dr. Logarja, predsednika Kmetijske družbe g. Detelo, senatorja g. dr. Rajarja, narodnega poslanca g. Krejčija in člane banovinskega sveta g. Bajuka in g. Gornjaka. G. načelnik ing. Zidanšek je pozdravil zbrane vinogradnike iz vse banovine v imenu kr. banske uprave, g. bana in g. podbana, naglašal je važno delo Vinarskega društva in vinarskih podružnic, pozival je vinogradnike, da se tesneje oklenejo svoje organizacije, da se predvsem bavijo tudi s pridelovanjem namiznega grozdja, na kar polaga posebno važnost g. ban in da se strogo držijo trsnega izbora itd. V imenu mesta in vsega dolenjskega prebivalstva je pozdravil kongres novomeški župan g. dr. Režek. Velika šolska telovadnica je bila polna zavednih vinogradnikov in prihajali so še novi. n. pr. z Bizeljskega se jih je priheljalo kar v dveh posebnih avtobusih nad 50. Sledili so poučni referati, in sicer so predavali: g. ravnatelj ing. Ivo Zupanič o trsnem izboru s posebnim ozirom na Dolenjsko, g. nadzornik ing. Franjo Lukman o pridelovanju namiznega grozdja, g. nadzornik Franjo Gombač o obnovi vinogradov ter g. narodni poslanec Lovro Petovar o vinu v trgovinski politiki.

Že na predvečer na občnem zboru se je temeljito razpravljalo o vseh aktualnih vprašanjih iz vinogradništva, vinskega gospodarstva in prometa z vinom. Na podlagi predlogov vinarskih podružnic in teh razprav je poseben, na občnem zboru izbran redakcijski odbor pripravil resolucijo, ki jo je V. vinarski kongres soglasno sprejel in se glasi:

(Dalje prih.)

Borba proti oidiju.

Fr. Vojsk.

Po vseh prilikah sodeč, se obeta letos mnogo peronospor in oidija. Sicer imamo največ opravka s peronosporo ali tudi oidij povzročča v nekaterih krajih mnogo škode na vinski trti. Proti peronospori se naši vinogradniki redno in več ali manj tudi uspešno bojujejo, ne štedijo denarja in pridno škroplijo trte z bakreno-apneno brozgo, včasih še več kot potrebno — celo pet- do sedemkrat. Pozabi ali zanemarja pa se varstvo trt pred oidijem. Imamo kraje, kjer trt sploh ne žveplajo ali največ samo enkrat. In tako si moremo razlagati, zakaj ni bila redkost v prošlem letu, da je oidij v nekaterih krajih napravil več škode nego peronospora.

Povzročitelj te onasne bolezni — *Oidium Tuckeri* — napada vse zelene dele vinske trte, kakor liste, mladike, najbolj na grozdje. Na obolelih delih trte se pojavi najprej tenka sivobela prevleka, kakor moka ali nenel. Ako oidij napade grozdice v času cvetenja, hitro ovenejo, se posušijo in odnadejo. Napadene debelejšje jagode na popokajo, gnijejo in se posušijo; pri močno popokanih jagodah se pokažejo pečke, kateri pojav tudi imenujemo „semenska

Boljša je bajta kakor zadolžen grad.

kila". Grozdje, bolno po oidiju, daje vino slabše kakovosti, ki je tudi bolj podvrženo pokvaram, posebno pa cikavosti. Oidij na trti napravi dvojno škodo, t. j., da zmanjša donos grozdja in slabi trto sploh v rasti; napadeni listi prenehajo rasti, po-črnijo, se posušijo in odpadejo.

Razvoj bolezni pospešuje dovoljna toplota in vlaga. Za razvoj glivice oidija ni potrebno dežja ali rose kakor pri peronospori. Dovolj je, da je zrak vlažen, da ni presuh. V spomladi je v vsakem vino-gradu, osobito tam, kjer so trte pregosto sajene in v nižjih legah dovolj vlage za razvoj bolezni. Glede na toplino se more oidij razviti tudi pri nižji tempe-raturi, t. j. pri 10—12° C. To toplino zaznamujemo pri nas mnogokrat že pred cvetenjem grozdja. Najbolje pa se počuti glivica pri temperaturi 20—30° C in seveda pri potrebni zračni vlagi.

Najzanesljivejše učinkujoče obrambno sredstvo proti oidiju je dobro zmleto rumeno žveplo in razni preparati, ki večinoma vsebujejo žveplo.

Učinek žveplanja je v majhni meri mehaničen, večinoma pa je kemičen. Zaradi oksidacije žvepla ob sončni toploti nastajajo žveplov plini, ki uniču-jejo trose in miceljevo nitje. Delovanje žvepla je hitro, posebno v vročih dneh. Brez sonca pa žveplo ne učinkuje. Po 24 urah po žveplanju prične žveplo delovati in tekom pet nadaljnjih dni so vse klice bolezni uničene. Kjer pa oidij redno vsako leto na-stopa, je žveplati preventivno, t. j. še preden so trsni deli od oidija napadeni.

V krajih, kjer torej oidij redno in v večji meri nastopa, žveplamo takoj, čim so se razvile kratke mladike. Kjer se oidij ne pojavlja tako rano, žvep-lamo prvič, ko so mladike 10—15 cm dolge, drugič nekaj dni pred cvetenjem ali tudi za časa cvetenja. Le-to žveplanje je od posebne važnosti, ker se v glavnem prepreči plesnoba na grozdju. Tretje žvep-lanje zavisi predvsem od vremena in od kraja in se vrši navadno, čim so jagode kakor napol zreli grah debele. Ako pa je povoljno vreme, pa tretje žvep-lanje lahko opustimo.

Namesto žvepla uporabljamo tudi **sulikol**, to je tekoči žvepleni preparat, ki ga dodamo 0.25 do 0.5 % bakreno-apneni brozgi, s katero mešano brozgo se bojujemo istočasno proti peronospori in oidiju; upo-rabljamo jo pri prvem in drugem škropljenju.

Prav dober žveplov preparat, ki učinkuje tudi ob nižji temperaturi in oblačnem vremenu, je **salojidin**, ki ga uporabljamo pri prvem in drugem škropljenju z bakreno-apneno brozgo. Bakreno-ap-neno brozgo (proti peronospori) najprej pripravimo samo zase ter ji dodamo nekaj več apna, kot je si-cer potrebno. Takoj potem raztopimo v 100 litrih bordoške brozge $\frac{3}{4}$ —1 kg salojidina.

Najugodnejše vreme za žveplanje je, ako je suho, toplo, morda nekoliko vetrovno. Zgodaj zju-traj, ko so trte še močno rosne ali prekmalu po dežju ali v času največje vročine ni dobro žveplati. Če žveplamo v naihujši vročini, se grozdje na soncu ožiga in postane krastavo (suberoza).

Za žvenlanje uporabljamo žveplalnike najboljše vrste (nahrbtni žveplalniki), tako da žveplo tanko razpršimo po kabrnkih in grozdju, da ne opravimo le površino samih mladik, ampak da vpihujemo prah v osredje trsa, kjer enakomerno leže na grozdje kot tenka, komaj vidna plast.

Pri nakupu žvepla se večina naših vinogradni-kov ozira le na cene. Glavno jim je cena, a manj ali celo nič se pa ne ozirajo na vrednost, t. j. na čistost in fino mletje žvepla. Ker so finejše vrste vedno dražje, kupuje naš vinogradnik v večini krajev slabše vrste, ker so zanj „najcenejše“. Ali v tem je velika prevara. Kdor kupuje cenejše žveplo, ga dražje plačuje kakor oni, ki kupuje dražje, toda fi-nejše žveplo. Najboljše, to je najdrobneje zmleto in očiščeno žveplo je svetlorumenkaste barve in ima 85—90 šanslovih stopinj (° Chancel) nikoli pa ne iz-pod 70° Ch. Najslabše in seveda tudi najcenejše žveplo pa je žveplov cvet (sublimirano žveplo), če-gar prašni delci so okrogli in debelejši in se težje oprijemajo trsnih delov.

Razno.

Navodila za pakovanje grozdja. Za pakovanje grozdja se smejo uporabljati samo sledeči tipi: Italijanske gajbice za 10 kg grozdja. Obseg pokrova 45 × 32, obseg dna 30 × 17 cm, višina 18 cm; teža zaboja največ 1.20 kg. — **Holandski zaboji**, mali, ki morajo biti narejeni po sledečih merah: stranice 50 cm, končnice zaboja 30 cm, višina zaboja 10 cm, višina trioglatih nog 15 cm; teža zaboja največ 1.25 cm. — **Holandski zaboj** za 5 kg, v sledečih merah: stranice 35 cm, končnice 25 cm, višina 8 cm; višina trioglatih nog 13 cm. — **Pletene košare**: prečnik na gornji strani 35, na dolnji 20, globina koša 20 cm; teža največ 0.80 kg. Košara mora biti izdelana iz protja dolžine 50 cm in pa iz tan-kega, neklanega vrbovega protja, dolnji in zgornji venec mo-rata biti rdeče barvana, isto tudi venec pokrova. Gajbice in za-bojčki iz letvic morajo biti izdelani samo iz jelovine ali buko-vine in imeti na straneh najmanj 10 cm široko deščico, na kateri je napisano ime „Jugoslavija“. Velikost napisa 12 × 2 cm. Pri holandskih zabojih mora ta napis biti pritisnjen na čelo za-boja, pri koših pa na gornjem papirju na pokrovu. Grozdje v teh gajbicah mora biti zavito v pergamentni papir ter pre-vezano navzkriž s trobojno vrvico. — **Opomba uredništva**: Te predpise je izdalo trgovinsko ministrstvo, sporazumno z Zavodom za pospeševanje zunanje trgovine; organizacije pa niso s temi predpisi zadovoljne.

Gospodarski dnevi v Konjicah. Vse kmetijske organiza-cije konjiškega sreza: Sreski kmetijski odbor, kmetijska, vi-narska in sadjarska podružnica, vse živinorejske selekcijske organizacije, so si dale nalog, da s požrtvovalnim delom in skupnostjo tudi v sedanjih časih dosežejo čim več uspehov na vseh polih kmetijskega gospodarstva. Gospodarski dnevi 25. 26. in 27. marca t. l. so bili nekako praznik vsega go-spodarskega dela in udejstvovanja. Z zadovoljstvom lahko beležimo, da so se v srezu Konjice l. 1932. ustanovile 4 kme-tijske organizacije, ki danes že s požrtvovalnostjo delujejo. Med temi organizacijami so: živinorejsko selekcijsko društvo v Oplotnici in v Vitanju, vinarska podružnica v Konjicah in kurjerejski odsek v Ločah. Obe živinorejski organizaciji imata vpisanih po 40 rodovniških krav. Vinarska podružnica šteje 80 članov, skoraj vse vinogradnike konjiškega sreza. Kurje-rejski odsek v Ločah ima 45 članov; naloga mu je čim preje razširiti štajersko pasmo po vsem srezu. Vinska razstava je izpadla nad pričakovanje. Saj so nekateri razstavljalci izbolj-šali svoja vina od lanske razstave za celih 100%. Veliko vi-nogradnikov je dobilo letos prav dobro in celo odlično oceno, dočim se jim je pri lanski razstavi vino izločilo, ali le zadostno ocenilo. Na vinski razstavi se je prodalo 400 hl vina; za večje množine pa so kupci in prodajalci v pogajanjih. Cene soraz-merno niso bile prenizke. Črnina se je prodajala po 3.50 do

Delo ni sramota, ampak ono je sestavni del življenja.

4 Din za liter. Povprečna cena je bila 3 Din za liter. Na iniciativo sreskega kmetijskega odbora so se o priliki vinske razstave odlikovali tudi viničarji za njih vestno in zvesto službovanje. V ta namen se je sestavila posebna komisija, ki je po posebnem pravilniku ocenila delo in službovanje vsakega prijavljenega viničarja. Pravilnik se je sestavil na podlagi vseh možnosti viničarjevega udejstvovanja. — Tretji dan prireditve gospodarskih dnevo so zborovali učitelji konjiškega sreza. Na zborovanju so predavali: sreski kmet, referent o reorganizaciji kmetijstva in sodelovanju učiteljev, predsednik sr. kmet. odbora o nalogah poedinih kmetijskih organizacij, sreski veterinar pa o delu učitelja na polju veterinarstva med narodom. Sklenilo se je, da bodo pospeševalni organi kmetijske službe in učitelji, složno s podvojeno močjo šli na delo za prosep naše vasi. Gospodarski dnevi v Konjicah so končali z najlepšim uspehom, podane so zopet smeri novega udejstvovanja. Konjiški trg, okinčan z državnimi trobojnicami, je ponovno manifestiral gospodarsko složnost in narodno slovo v procvit narodnega napredka.

IV. NEMEC.

II. Vinska razstava v Dolnji Lendavi, ki se je vršila 7. maja 1933, je dobro uspela. Razstavljenih je bilo 131 vzorcev. Razstavo je otvoril sreski načelnik g. dr. Trstenjak kot zastopnik bana. Komisija, ki je ocenjevala vina, je ugotovila velik napredek od lanskega leta. Pri lanski razstavi je bilo izločenih 15 vzorcev vina, tokrat pa samo 4. Tudi kakovost razstavljenih vin je bila boljša. Odlikovani so bili sledeči vinogradniki iz lendavskih gor: Magdič Štefan (muškat), Popel Ida (laški rizling in moslavec), Polak Emil (laški rizling), Ritooper Ivan (mešano), veleposestvo (bijelina); iz Ljutomera: Pučnik Anton (souvignon) in Admont (rizling), ter Banovinski rasadnik Vukanovec.

Živinoreja in mlekarstvo.

Živinorejci, oglejte si potujočo kmetijsko razstavo!

Ing. B. Wenko.

Meseca junija in julija se kreta po vseh progah Dravske banovine „Potujoča kmetijska razstava“. Na krajevno običajni način in z velikimi lepaki bo ljudstvo povsod opozorjeno, kdaj pride „modri vlak“ na najbližjo železniško postajo, kjer ostane povsod po en dan. Z ozirom na omejen prostor v železniških vagonih in na kratek čas, ki bo na razpolago za preureditev razstave, ne bo mogla nuditi celotne in zaokrožene slike kmetijstva v Dravski banovini, vendar bo lahko pokazala slehernemu kaj zanimivega in poučnega.

Za živinorejce je določena cela vrsta vagonov: živinoreja s travništvom, svinjereja in ovčarstvo, perutninarstvo, perutninarsko orodje, živinozdravništvo, mlekarstvo in čebelarstvo.

Živinorejski vagon, ki je namenjen zlasti govedoreji in travništvu, žal ne more razstaviti živih živali. Razstavljene na bodo lene slike in modeli, zemljevidi o razširjenosti govejih pasem v Dravski banovini, dalje vse tiskovine in knjige, katere uporabljajo selekcijske edinice. Na posebnem zemljevidu bo razvidno, kako so te živinorejske organizacije in njihove zveze razpredle svoje niti po Dravski banovini. Razstavljene bodo vzorni načrti za gnojišča. Za majhen denar si bo vsakdo lahko nabavil vzoren načrt za goveji hlev in svinjak. Na ta načrt opozarjamo zlasti podeželske obrtnike, zidarje in

tesarje. — Razstavljena bodo razna krmila, dobre in slabe trave, cele travne ruše i. t. d.

En vagon je namenjen svinjereji in ovčarstvu. Razstavljene bodo žive živali onih pasem, katere gojimo v Dravski banovini. Od svinj bomo videli plemenito svinjo angleške krvi s stoječimi uhlji in uplemenjeno domačo svinjo z visečimi uhlji. Obe ti pasmi sta beli. Gorenjcem hočemo še posebej pokazati njihov domači proizvod, „črnopasasto svinjo“. En oddelek je namenjen za ovce jezersko-solčavske pasme, kakor jo goji naš kmetovalec na goratem severozapadu naše države. O svinjereji, ki je v posameznih delih banovine zelo različne važnosti, nas pouči poseben zemljevid. Posebej še opozarjam na vzoren načrt svinjaka, ki je napravljen po zamisli našega zaslužnega živinorejskega pionirja g. referenta Martina Zupanca.

Perutninarstvu sta namenjena kar dva vagona. V enem vagonu so žive živali, v drugem pa razno orodje, modeli, načrti in pripomočki. V dvanajstih kletkah je razstavljena štajerska kokoš, po 1 petelin in 1 kokoš v vsaki kletki. Živali izvirajo od najboljših naših rejcev, katere vsakomur priporočamo pri nabavi plemenskega materiala. V štirih večjih kletkah je perutnina za meso: purani, gosi, race in štajerski kopuni. V štirih malih kletkah pa bomo videli domače kunce treh za nas važnejših pasem: belgijski orjak za meso, modri dunajčan za kožuh in angora za dlako.

Notranja oprema vzornega kurnika bo razstavljena v naravni velikosti v posebnem delu vagona. Oživela ga bo družina enega petelina in šestih kokoši iz farne gospoda Kajfeža v Kostelu pri Kočevju.

Zelo pester bo material za perutninarje. Videli bomo različne modele kurnikov, raznovrstno perutninarsko orodje, vzorce krmil, izdelke iz kunčjega krzna in dlake, valilnice, umetne koklje in mnogo drugega.

Po znižani ceni in deloma brezplačno se bodo delile knjige, brošurice in letaki o pravilni kokošereji. Posebej pa opozarjamo na načrt vzornega in cenega kurjega hleva za kmetijske prilike. Nadalje se bo prodajalo obročke za označenje letnikov ter obročke s številkami in številke za perutnice, kakor se uporabljajo za izvajanje nesne kontrole. Resni rejci lahko dobijo tudi zmanjšane modele za zaklopna gnezda.

Razstavo spremlja ves čas znani perutninarski veščak g. Baikov, ki bo brezplačno kapuniziral mlade peteline in dajal razna navodila in nasvete. Kjer bo posebno zanimanje, se lahko vršijo tudi posebna predavanja o kokošereji. Taka predavanja o živinoreji, zlasti govedoreji in svinjereji se bodo vršila na vseh postajah, kjer bodo krajevni pripravljalni odbori, sporazumno s sreskimi kmetijskimi referenti skrbeli za prostor in udeležbo.

V veterinarskem vagonu, ki je izredno lepo opremljen, so razstavljene lepe slike, modeli in preparati vseh živalskih bolezni. Sreski veterinarski referenti bodo obiskovalcem pojasnjevali in tolmačili razstavljene stvari.

V mlekarskem vagonu je odmerjen velik prostor mlekarskim strojem, ki bodo zanimali odbornike naših mlekarskih zadrug. V ostalem bo prilika vi-

Tudi z zlobnim sosedom skušaj biti v dobrih odnošajih!

deti in po nizki ceni pokusiti vse izdelke naših mlekarских zadrug.

Stanje vsega našega kmetijstva v Dravski banovini, kakor tudi naše stremljenje za izboljšanje, je obširno opisano v posebni knjigi, katera se bo prodajala po nizki ceni 2 Din. V obširnem poglavju je opisana tudi naša živinoreja z vsemi glavnimi in stranskimi panogami.

Naše mlekarstvo na novi poti!

Franjo Pavlica.

Uvidevnosti združnih mož moramo biti hvaležni, da je krenilo mlekarstvo po našem načrtu novo pot.

V januarju mesecu t. l. smo naznanili v „Kmetovalcu“ šele delno združitev in pozivali še nekatere zadruge, da se združijo v večjo skupnost. Sedaj že z veseljem javljamo, da je na Bledu združenih vseh 5 mlekarских zadrug, in da jih je pod imenom „Gorenjske mlekarске zadruge“ na drugi strani združenih 8 zadrug v eno gospodarsko enoto, s sedežem v Naklem. Kdor pozna naše male, življenja nezmožne mlekarске zadruge, mora priznati, da je tu uspeh, katerega ni mogoče prezreti.

Vsakomur je bilo jasno, da nismo napredovali zadnja leta, kajti, če je tudi katera zadruga ustvarila nekaj boljšega, je večina nazadovala. Bili smo v času, ki je podoben kupčiji z jabolki izpred leta 1928., ko se je prodalo vse, kakor tudi sir, slab ali dober, prav na lahek način. Tudi danes, četudi je kriza in pomanjkanje denarja, se lahko prodajo mlečni izdelki, toda ne več vsi, ampak samo dobri in sposobni za trgovino. V času, ko nekatere večje mlekarne plačujejo redno vsak mesec svojim članom mleko nad 1 Din za liter, vidimo pri drugih prav žalostno sliko, da se plačuje iz vsega leta nanošeno mleko komaj koncem leta in še to po tako nizki ceni, da se človek vpraša, ali je vredno dela, da se mleka sploh ne račun. Vsi poznamo te kraje in vemo, da so tam najugodnejši pogoji za pridobivanje prvovrstnega mleka. Iz teh krajev se prodaja sir komaj po 10 do 12 Din za kg.

To je žalostno deistvo. Vsi moramo složno delovati na to, da se izboljšajo prilike. Ako ponekod zapuščen kmet v Savski banovini oddaja mleko v zasebne mlekarne po 0.50 Din za liter in še ceneje, na največkrat ne za denar, temveč za nemonopolno blago, se to ne sme dogajati pri nas, kjer je združništvu razvito, ne samo na papirju, temveč postoja v praksi. **Nezadružno početje moramo prenehati vsi, ker ne uničuje samo napredka mlekarске stroke, ampak tudi naše narodno gospodarstvo!**

V naši banovini torej smo krenili v zadnem času v vsakem pogledu na novo pot. Može, ki so tvegali in žrtvovali, četudi slabo, nekateri pa prav dobro samostojnost svojih zadrug in prešli v močnejše edinice, hočejo sedaj, da gremo po načrtu do popolnosti. Za dosego te popolnosti pa moramo iti, brez ozira na desno in levo, ravno pot. Kaj hočemo v glavnem in kaj zahtevamo:

1. Od združnega članstva zahtevamo več združnega duha, v hlevu in v domačnosti reda in snage. Pobeliti, razkužiti vse hleve, pravilno čistiti živino in snažiti mlekarско posodo ter tako prinašati v mlekarno najboljšo mleko.

Tekom meseca maja morajo vse mlekarске zadruge, ki so v zvezi s prodajo mleka v mesta in trge, pustiti preiskati vse krave po živinozdravnikih ali so zdrave.

2. Mlekarsko osebje mora biti odgovorno za izdelavo mlečnih izdelkov v večji meri kakor dosejaj. Zato pa mora imeti mojster v mlekarji napram članstvu polno moč in proste roke, da sprejema mleko v mlekarno strogo po pravilniku. Blago, ki bi se pokvarilo po njegovi krivdi, gre na njegov račun. Mlekarne naj žrtvujejo nekaj v rezervni fond, da omogočijo sirarjem od časa do časa potovanje preko naše meje na prakso.

3. V bodoče pridejo prostovoljno vse mlekarске zadruge pod strokovno vodstvo enotne zveze (ne revizijske), ki se ustanovi v najkrajšem času. Medsebojna konkurenca mora izginiti. V dosego tega namena se bo sprejemalo v mlekarne samo mleko združnikov v lastnih vrčih in ne po prekupcih. Razdeliti je točno območje vsake poedine zadruga za sprejemanje članov.

Velike in male zadruga naj sklenejo medsebojne trgovske pogodbe in se podpirajo, da ne bo na našem trgu tako sramotne slike, kot je dandanes. Blejska in nakelska zveza sta že povezani in gotovo v tem času tudi že Prevoje in Moravče. Upoštevati je treba našo veliko in najpopolnejšo urejeno mlekarno za toplen sir na Vrhniki, da se napravi medsebojna pogodba za nakup in oddajo blaga.

S kmetovalci okolice mest je postopati z roko v roki; to pa ni mišljeno na škodo konsumenta, ampak samo zaradi dobave res dobrega in zdravega mleka, kar bo pripomoglo do večjega konsuma. V to sta upravičena in tudi zmoreta samo zadruga in kmet, nikdar pa ne prekupci!

Mlekarska statistika.

Fr. Pavlica.

Ker še nimamo predvidene mlekarске organizacije, ki bi dostavljala statistiko poedinim mlekarским zadrugam, se tudi za drugo dvomesečje marca in aprila poslužujemo javne priročbe.

V mesecu marcu in aprilu so sprejele naše združne mlekarne od svojih članov:

mleka	v litrih, odn. kg
od tega odpade na konsum	972.996
	417.517

iz ostale količine mleka se je izdelalo:

sira ementalca	29.350
trapista	8.375
eidamca, salame in krogle	1.905
stepnega	140
roqueforta	71
malih sirčkov	95
čajnega masla	5.703
sirutkinega masla (mešano)	1.683

Iz ostale količine mleka je bila izdelana smetana za konsum.

Začetkom marca t. l. je bila zaloga mlečnih izdelkov:

sira ementalca	35.676
trapista	5.886
eidamske salame in krogle	1.068
stepnega	140
roqueforta	71
masla mešane vrste	211

Boljši je odkrit sovražnik, kakor hinavski prijatelj.

Razno.

Molznost naših krav. V 3. in 4. številki „Kmetovalca“ smo objavili zaključke molzne kontrole za l. 1931. Pokazali smo, da je najvišja molznost 4891 litrov, povprečna pa 2057 litrov. Da ne bo nespornost, naglašamo izrecno, da se nanaša ta povprečna molznost samo na onih 1014 krav, ki so bile celoletno kontrolirane pri naših selekcijskih organizacijah. Ako bi upoštevali vse krave v banovini, bi seveda dobili znatno nižjo množino mleka, najbrže le 1000—1200 litrov. Najvišja molznost 4891 litrov se nanaša le na zaključke pri naših kmetijskih selekcijskih ednicah, ki gojijo v svojem okolišu predpisane pasme. Posamezni graščaki so tuptam dosegli tudi višjo molznost.

Ing. W.

Članom Selekcijskega odseka za perutninarstvo Kmetijske družbe v Ljubljani.

Člane odseka, ki so včlanjeni pri centrali, odnosno pri perutninarskih odsekih podružnic, obveščamo, da je odsek tekom letošnje spomladi ponovno poživljal svoje delovanje. Med člane se je razposlalo na tisoče enodnevnih piščet, izvaljenih v valilni centrali odseka v Vižmarjih, in to po znižani ceni. Dalje je odsek organiziral in opremil tudi dva vagona pri „Potujoči kmetijski razstavi“, ki potuje sedaj po banovini. Ob tej priliki se prirejajo tudi tečaji za kapunjenje, predavanja o reji perutnine itd. Člane pozivamo, da se nemudoma javijo pri odseku in nakažejo 5 Din članarine, v kolikor tega že niso storili. Načelstva pri odsekih podružnic pa naj čim prej vpošljejo sezname svojih članov na Kmetijsko družbo v Ljubljani.

Čebelarstvo.**Napredno čebelarstvo in čebelne kužne bolezni.**

Jože Okorn.

(Dalje in konec.)

Ker se bolezni lažje obvarujemo, kakor pa jo ozdravimo ali zatremo, je sveta dolžnost vsakega naprednega čebelarja, da se o čebelnih kužnih boleznih vsaj v toliko pouči, da pozna zunanje znake in potek bolezni in ve, kaj mora ukreniti v primeru, ako se bolezen pojavi v njegovem čebelnjaku, sicer je podoben bojevniku brez orožja. Stalno mora tudi nadzorovati zdravstveno stanje čebelnih družin. Moderen čebelarski obrat je popolnoma mehaniziran, delo pa šablonsko, zaradi česar je prenos bolezni iz enega panja v več drugih hkrati mogoč. Zato je moderno čebelarstvo za strokovno neizobraženega čebelarja dvorezen nož, kateri mu lahko več škoduje kakor pa koristi, neprestani nevarnosti okuženja so pa izpostavljeni tudi sosednji čebelnjaki.

Statistika čebelnih kužnih bolezni nam jasno predočuje, da se kužne bolezni čebelne zalege pojavljajo v krajih, kjer so se razširili moderni panji, a se istočasno ni skrbelo ali pa ni bilo zanimanja za potrebno teoretično strokovno naobrazbo čebelarjev, in pa v krajih, kjer nemoteno obratujejo in gospodarijo razni prekupci in medičarji. Poleg neukih „naprednih“ čebelarjev so neurejeni medičarski obrati glavni razširjevalci čebelnih kužnih bolezni. Vkljub obstoječim predpisom puščajo neosnaženo prazno medeno posodo, satje i. t. d. na prostem, katero potem čebele iz bližnjih čebelnjakov obletavajo in nabirajo v posodi preostali med. S takim medom pa занesejo čebele v svoje domovje tudi klice kužnih bolezni. Ravnotako se pustijo po končani jesenski

paši nakupljeni panji na prostem, namesto v zaprtem, čebelam nepristopnem prostoru, kakor je to predpisano. Dolžnost vsakega naprednega čebelarja je, da skrbi za to, da se kaj takega v njegovi okolici ne dogaja. Napreden čebelar tudi ne prodaja po končani ajdovi paši družin v podiranje, ampak izvrši to delo sam. Pravilo, ki se ga držimo, bodi: Na trg postavimo samo **obdelane pridelke**, skrbno nadzirajmo zdravstveno stanje čebel v lastnem in sosednjih čebelnjaki, skrbimo, da ne bo v naši bližini nobenega strokovno neizobraženega čebelarja.

Za strokovno izobrazbo čebelarjev se je pri nas zlasti v povojnih letih sicer mnogo, a še ne dovolj storilo. Od l. 1926. dalje se kužne čebelne bolezni proučujejo na državnem veterinarskem bakteriološkem zavodu v Ljubljani, kjer se preiskuje tudi obolenja sumljivi material. Po deželi se je priredilo mnogo tečajev in predavanj o čebelnih kužnih boleznih, na veterinarskem bakteriološkem zavodu sta se pa poleg tega vršila dva lepo uspela dvo-dnevna tečaja za čebelarje-izvedence. Čebelarji-izvedenci naj bi bili v pomoč uradnim organom pri pregledovanju okuženih in sumljivih čebelnjakov, vršili naj bi pa tudi pod njihovim nadzorstvom in navodilih razkuževanje okuženih predmetov. Predvideno je bilo, da naj bi imel vsak okraj vsaj dva čebelarja-izvedence. Pri izvedbi tega načrta pa smo, kakor se zdi, ostali sredi pota. Za uspešen boj proti čebelnim kugam nam manjka tudi v zakonu o odvracanju in zatiranju živalskih kug predvideni in sila potrebni pravilnik o zatiranju in odvracanju čebelnih kužnih bolezni. Tozadevne stare naredbe so z ozirom na današnja dognanja že zastarele. Zatorej upravičeno pričakujemo, da bo predvideni pravilnik čim prej izdan. Brez dobrega pravilnika je uspešen boj proti čebelnim kugam nemogoč. Napreden čebelar se sam predobro zaveda, kako nevarne so kužne bolezni, zato stori vse, da se jih ubrani, nikakor pa tega ne stori zanikarni čebelar, ki se ne briga za drugega, kakor kdaj in koliko medu bo odvzel čebelam.

Razno.

Trgovanje z umetnim medom prepovedano. Ministrstvo za trgovino je sporazumno z ministrstvom za kmetijstvo prepovedalo vsako trgovanje z umetnim medom, ki je izdelan iz sladkorja ali z drugimi primesmi. Prepovedano je tudi trgovanje s pristnim medom, če ima več kot 25% vode.

Gozdarstvo.**O domačem kostanju.**

Inž. Viktor Novak.

(Dalje in konec.)

Več truda in stroškov kakor setev prizadene saditev kostanjevih sadik, ki pa daje več upanja, da bo pogozditev uspela.

Eno- ali dveletne sadike se presade v dobro zrahljane jamice, ki morajo biti tako velike, da vse korenine namestimo v naravni legi. Korenine se po mnenju strokovnih pisateljev ne smejo rezati. Sadike naj bodo med seboj oddaljene po en do pol drug meter. V nizkih gozdovih je saditi še bolj narazen, to je za dva metra. Kostanj potrebuje namreč pri nas več svetlobe kot v južnejših krajih, nikakor pa ne toliko kot na pr. hrast.

MLADE sadike poženejo včasih s tako silo, da jih rast korenin ne more dohajati in jim sproti priskrbeti

Najboljše je onemu, ki stori svoje občutke neodvisne od usode!

dovolj hrane. Taki poganki začno hirati in se gubančiti. Za take primere priporočajo, da se drevesce pri tleh z ostro sekirico gladko odseka. Korenine se nato okrepčajo in spomladi požene na odsekanj ploskvi nov odganjek, ki se krepko razvije.

Če se je pogozditev s setvijo ali presajanjem posrečila, nam ni treba veliko skrbeti za nadaljnji razvoj, ker rastejo mlada drevesca hitro in vztrajno.

Zaradi premnogih koristi, ki jih imamo od kovanja, bi morali naši gozdni posestniki **vzgajati nove kostanjeve gozdove** povsod tam, kjer so talne in podnebne razmere za njegovo rast ugodne. Da se izognemo nepotrebnih poizkusov in razočaranja, ne smemo zagrešiti istih napak, ki jih mnogokrat napravijo s pogozdovanjem s smreko, katero zasajajo povsod ne glede na to, ali je kraj zanjo primeren ali ne.

Dolgoletne izkušnje nam dajejo za vzgajanje kostanjevih gozdov precej dobra navodila.

Kostanj raste rad tam, kjer so glinasta, laporata in peščenčeva tla ali kjer je kristalni škriljavec, ki brzo prepereva. Iz takih tal pridobi lahko dovolj kalija, katerega potrebuje, da se dobro razvije. Kraških in drugih apnenih tal se izogiba, ker iz njih ne more dobiti snovi, ki mu prija. Le kjer so apnena tla pokrita z debelo plastjo take prsti, ki v nji ni apnenčeve kisline ali le malo, uspeva tudi dobro. Kostanj ne mara plitvih in suhih tal, pa tudi ne močno vlažnih in močvirnatih. Zato ga ne vidimo na bregovih rek, ki so večkrat poplavljeni in kjer stoji hrast, in tudi ne tam, kjer raste bukovje, ki se počuti posebno dobro na kraških tleh.

Najbolj mu ugaja gričevje tam, kjer se spuščajo južni odrastki večjih pogorij v ravnine. Vetrovni kraji niso zanj.

Pri nas, kjer si podajata roke milejše obmorsko podnebje in ostrejšo celinsko, se nahajajo kostanjevi gozdovi najbrže že od pamtiveka. Bolj razširjeni so v južnih krajih, najdemo jih pa tudi v deželah, ki so mrzlejške kakor naše, n. pr. na Češkem, v Avstriji in v Nemčiji. Naše podnebje nudi kostanju vse pogoje za obstanek, vendar moramo izbrati zanj taka mesta, ki imajo južno lego in niso previsoko v hribih. Najvišje uspeva pri nas do nadmorske višine 500 do 600 m. Ozke in globoke doline, kjer nastopata često mraz in slana, niso prikladne za vzgojo kostanja. Koder uspeva vinska trta, je zanj povsod dovolj milo podnebje, ker potrebuje istotako kot trta, dolgo dobo za rast, to je dolgo poletje in blago jesen. Ne zahteva pa toliko sonca in suhega zraka kakor trta in se približuje precej bukvi, vendar potrebuje nekaj več toplote in manj vlage od nje.

Mnogokrat odpove mlad kostanjev nasad zaradi tega, ker so drevesca preveč zasenčena od sosednjega drevja. Zato je posebno priporočljivo, da se kostanj sadi ob robovih gozda, koder je dovolj svetlobe.

Kostanj se lahko vzreja v čistih in mešanih gozdovih, vendar mu ne sme biti primešano drevje, ki daje močno senco.

Slana in mrzla v pozni spomladi in zgodnji jeseni kostanju škodujeta, sicer pa ni posebno občutljiv za vremenske nepravilnosti. Proti mrčesu in boleznim je trden in odporen.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 80. Kaj naj storim s starimi srečkami avstrijskega in italijanskega Rdečega križa ter srbskimi tobačnimi srečkami? Plačal sem jih, izteklo so in me skrbi, če bom kaj dobil. (P. Ž. v R.)

Odgovor: Obrnite se na kako bližnjo hranilnico, ki je gotovo včlanjena pri tej ali oni zvezi. Tam boste dobili natančnejše podatke, s katerimi mi ne razpolagamo. Dosti pride s srečkami gotovo ne bo.

Dr. G.

Vprašanje 81. Sosednja graščina, ki ima v bližini obsežen gaj, je deset let nazaj štetu, prevažala neposredno skozi kolje v graščino. Kesnejša zasaditev z akacijo je povzročila večjo produkcijo. Kolje je oddajala okoličanom, ki so pol kolja dali graščini, pol obdržali zase. Graščini pripadajočo množino spravljajo na prostor (gmajno), ki je last štirih. Ali si more kdo lastiti služnost skladišča ali drugih pravic? (O. C. v L.)

Odgovor: Z desetletnim skladiščem se služnost še ne priposestvuje in lahko s tožbo prisilite vsakogar, da preneha dovažati in skladati les na Vašem prostoru. Če se to dogaja v korist in po naročilu graščine, primite graščino. Tudi ni treba dopustiti voženj čez parcelo, ne gonje živine in ne paše. Po patentu iz l. 1853. se pašne pravice drugače ne morejo pridobiti kot s pismeno pogodbo, potrjeno po agrarni oblasti. Za tožbo zaradi prepovedi izvajanja služnosti, je upravičen vsak solastnik. Ako bi Vam nedelovnost drugih solastnikov povzročala preveliko škodo, zahtevajte razdelitev, da dobite odgovarjajoči del zemlje v svojo popolno last.

Dr. G.

Vprašanje 82. Koliko znaša dnevna oskrbnina v naših bolnicah? (J. Ž. v R.)

Odgovor: Dnevna oskrba za bolnike v banovinskih bolnicah znaša z vsemi dajatvami razen rentgeniziranja za 3. razred 30 Din; za 2. razred pa skupno 84 Din.

—f—

Vprašanje 83. Kupil sem poljedelski stroj, katerega mi je poslal trgovec po železnici. Stroj pa je prišel strt, in ga nisem prevzel. Ali trgovec lahko zahteva, da prevzamem pokvarjeni stroj in ali naj tožim železnico za povračilo škode? (K. P. v C.)

Odgovor: Pravilno ste ravnali, da ste takoj že na postaji ugotovili, da je stroj pokvarjen, ter obvestili trgovca, da stroja ne prevzamete. Ne vemo pa, ako ste o tem obvestili tudi postajenčelnika in ste zahtevali naj vzame stvar uradno na zapisnik, da imate dokaz v rokah, da je bil stroj res strt in neuporaben. Železnica je pa primorana povrniti stroške, oziroma škodo samo tedaj, ako je dokazano, da je bil stroj za potovanje na železnici res tudi primerno oziroma po predpisih opremljen, ter da je škoda nastala med vožnjo zaradi malomarnosti železniškega osebja ali pa vsled kakega drugega vzroka, ki je v zvezi s prevozom po železnici. Ako pa leži krivda na strani trgovca, potem bo pač moral on povrniti škodo. Stroj vrnite trgovcu ali pa ga na njegov račun in na njegovo odgovornost postavite v svoje skladišče, oziroma ga prepeljite na dom, kjer pa morate paziti, da se stroj ne pokvari še bolj in da ga nihče ne uporablja ali vsaj skuša uporabljati. O tem obvestite trgovca. Ako ste prepričani, da je krivda trgovca, si lahko nabavite na njegov račun nov stroj in imate še pravico terjati stroške in odškodnino za zamujeno delo, ako dokažete, da so ti stroški res nastali. Sicer pa Vam svetujemo, da se mirno poravnate s trgovcem.

G.

Vprašanje 84. Ali bi se ne dalo pri nas v Savinjski dolini organizirati zadrugo za prodajo sadja? (I. O. v G.)

Odgovor: Vse dosedanje izkušnje potrjujejo, da bi v Savinjski dolini prav nič ne škodovalo, ako bi se kmetje organizirali v zadrugi za prodajo sadja. Pomislite samo, koliko nepravilnosti in škode se povzroča po raznih prekupčevalcih. Savinjska dolina ima sicer nekaj poštenih trgovcev, ki kupu-

jejo blago, znano pa je tudi, da prihajajo iz drugih krajev razni mešetarji, o katerih vedo naši kmetje marsikaj povedati. So to navadno razni izterjanci ljudje, ki jim je to priložnostni zaslužek. Vsi ti vzroki silijo kmeta, da se organizira v zadrugi. Pripominjamo pa, da zadruga za izvoz sadja ni lahka stvar in da zahteva precej znanja in poznanja trga ter da je vezana na sposobne ljudi, ki so obenem tudi pošteni in se razumejo na trgovino. Brez teh pogojev je vsako delo zaman in samo v kvar zadrugi misli. Ako nimate ljudi za to, bi bilo dobro, da se organizirate samo zaradi dogovora za ceno in zaradi enotnega sortiranja. Vsekako bi to bil prvi korak za bodočo organizacijo v zadrugi. Jasno pa je, da bo treba misliti na neko centralno organizacijo za izvoz sadja in za proučevanje trga s poljedelskimi pridelki sploh.

G.

Vprašanje 85. Na krompirju se je pojavila neka bolezen. Cima na koncih popolnoma porjavca. Bojim se, da se bo ves krompir posušil. Menim, da je to palež na krompirju. **Kako naj zatrem peronosporo na krompirju?** (J. M. v T.)

Odgovor: Sicer nam niste poslali napadenega krompirjevega listja, ali z vso gotovostjo sklepamo, da je krompir napadla opasna bolezen, ki jo imenujemo palež (phytophthora infestans). Da se je pojavila ta bolezen, je vzrok letošnje izredno vlažno vreme. Priporočamo Vam, da pričnete takoj s škropljenjem z 1% raztopino modre galice in apna. Na 1 merik posetve potrebujete približno 100 l raztopine, to se pravi 1 kg modre galice in 1 in pol kg ugašenega apna. Preden škropiva ne preizkusite z belim fenolfaleinovim papirjem, ne smete istega uporabljati; ta papir mora pordečiti. Na vsak način morate škropljenje izvršiti takoj, ko ga osujete, drugič pa po cvetju. Krompirjevišče morate dobro in na fino poskropiti od strani in odspodaj, ampak ne da bi ga oblivali, torej slično, kakor to delamo pri vinski trti, odnosno na sadnem drevju.

Fr. K.

Vprašanje 86. Na fižolu sem opazil rjaste pege, ki so različno velike in rjave barve. **Kako naj zatrem pegavost na fižolovem stročju?** (F. Č. v M.)

Odgovor: Pegavost fižolovega stročja se je letos ponekod zelo pojavila, posebno na nizkem fižolu. Preti nevarnost, da bo uničila ves pridelek, ako ne bomo fižolu pravočasno odpomogli. Proti tej bolezni se ubranimo edino s tem, da poskropimo fižol z raztopino modre galice in apna, tako kakor je že pri krompirju povedano.

Fr. K.

Vprašanje 87. Kako močno bakreno-apneno brozgo lahko vzamem sedaj za škropljenje hmelja? Pri sedanjem slabem vremenu se namreč bojim, da mi peronospora uniči hmelj in bi zato rad škropil, pa ne vem, kako močno raztopino lahko vzamem, ker nekateri priporočajo 1%, drugi pa zopet 2%. (F. M. v G.)

Odgovor: Za škropljenje hmelja proti peronospori je 1% bakreno-apnena brozga preslaba, 2% pa premočna. Vzemite 1% raztopino in pazite, da dodaste dovolj, vendar ne preveč apna.

D.

Vprašanje 88. Ali se še kupuje hmelj letnika 1930. ter 1929. in kakšna je cena? (J. P. v B.)

Odgovor: Hmelj l. 1930. in 1929. se pri nas še ne kupuje in so vse tozadevne vesti prenačljene. Zadnji čas je sploh v trgovini prišlo nekoliko do zastoja, vendar je prav verjetno, da bo šlo vse v denar, ker bo letošnji pridelek, ako se v kratkem vreme ne izboljša, najbrže slab in pičel.

H.

Vprašanje 89. Kakšna cena se obeta za letošnji hmelj? (A. R. v P.)

Odgovor: Prezgoda je govoriti o golobji pečenki, dokler sede golobi še na strehi. Mogoče je, da bo cena hmelju prav dobra, lahko pa tudi ne.

H.

Vprašanje 90. V našem okraju že par let semkaj uničuje zeljne sadike neki „šuštar“, ki je nekoliko krajši in širši kakor navadni šuštarji. Hrbet ima močno rdeče pikčast in zelo smrdi, če se ga zmasti. Škodljivec nam uničuje zeljne sadike, ker jim odjeda liste, odnosno njegova zalega izjeda srce sadik. **Kako uspešno zatiramo vrtno stenice?** (R. J. v K.)

Odgovor: Zatiranje šuštarjev, ki se pravzaprav imenujejo vrtno stenice, je zelo težavno. Vse te stenice so ploščatega telesa, glava jim končuje v kljunasto sesalo, ki je nosi vprgnjeno in skrito pod prsi. Staro sredstvo proti tem škodljivcem je predvsem največji red in snaga v zeljnikih, s tem, da zatiramo plevel in odstranimo vse grmičevje, ki se nahaja v bližini zeljnikov in kjer se skrivajo te živali. Posipati moramo zelenjavo s pepelom in zalivati z vodo, kjer smo kuhali bezgovo listje. V novejšem času priporočajo tudi petrolejevo emulzijo z dodatkom 1 kg tobačnega izvlečka. Prav dobro se tudi spnaša raztopina: 2 kg mila, 2 l špirta na 100 litrov vode. Kdor si zamore nabaviti poceni prašek zoper mrčes (Insektenpulver ali pirethrum) je tudi to sredstvo dobro.

Fr. K.

Vprašanje 91. Kako ozdravim vino, ki ima duh po gnilih jajcih? (R. S. v N.)

Odgovor: Neprijeten duh po gnilih jajcih se razvije v vinu le takrat, če mošt ali vino kipi v posodi, kjer se nahaja nekaj žvepla, ki na najrazličnejše načine lahko pride v vino, v mošt ali v sod. Vino, ki ima duh po gnilih jajcih, v daljših presledkih dva do trikrat pretočimo in pri tem prav močno prezračimo. Če imamo bakren lij, pretakamo vino v sod skozi tak lij, kajti čisti baker vleče žveplov vodikovec, t. j. duh po gnilih jajcih, nase. Z večkratnim pretakanjem na opisani način duh po gnilih jajcih iz vina kmalu in popolnoma odstranimo. Tako vino se potem še rajše čisti in je bolj stanovito kakor drugo vino.

F. V.

Vprašanje 92. Spodnji listi pri trsu so mi že koncem maja začeli rumeneti in se sedaj sušijo. Seveda ves trs vsled tega trpi. Pravijo, da to ni peronospora, temveč rdeči smod. Če je to res, opišite, kaj je vzrok temu pojavu in svetujte, kaj naj storim proti rdečemu smodu na vinski trti? (K. S. v B.)

Odgovor: Po opisu in tudi po drugih poročilih iz Vašega kraja, je navedena bolezen vinske trte zares „rdeči smod“ ali „rdeči palež“. Glivica, ki se imenuje „Pseudopeziza tracheiphila“, napade na trsu navadno le spodnje liste, ki pri belih sortah najprej porumene, pri modrih sortah pa najprej pordeče in se nato posuše. Škoda je lahko večja kakor pri peronospori, posebno če že v juliju vse listje odpade. Saj se grozdje potem ne more zadostno hraniti in dozoreti in tudi dozrevanje lesa je nepopolno. Vzrok tej bolezni je, da je prehrana trsja in grozdja več ali manj slaba. Slabo rodovitna zemlja v višjih in strmih legah, nagla izmenjava mokrega in suhega vremena, hladnih in vročih dni, vse to pospešuje bolezen. Glivica živi v notranjosti listov in prezimuje v posušenih in odpadlih listih. Važno je vedeti, da se glivica rdečega paleža lahko razmnožuje že pod 10°C na listih, ne da bi morali biti ovlaženi, dočim se peronospora začne razmnoževati šele pri 13°C in ob primerni vlagi. Rdeči smod preprečujemo, ako ne kopljemo, če je zemlja mokra in da zemljo redno bogato gnojimo. Zatiramo pa rdeči smod, da vinograd jeseni globoko prekopljemo in podkopljemo odpadlo listje. Več uspeha pa ima škropljenje trt z 1½ do 2%no raztopino bakreno-apnene brozge, kakor proti peronospori, koncentracija galice pa ne sme iti pod 1½ kg galice na 100 litrov vode. Proti rdečemu paležu začnemo škropiti že v prvi polovici maja, nadaljnja škropljenja vršimo običajno ob rokih za peronosporo. Škropimo pravočasno in temeljito zgornjo in spodnjo stran listov. Obolelega trsja ne vrščikajmo.

F. V.

Živali so človeku zvestejše nego ljudje.

Vprašanje 93. Letos sem posadil po 500 cepljenk laškega rizlinga in silvanca, cepljene na podlagi Rupestris Goethe št. 9. Zemlja ni najboljše in ji moram pridno gnojiti; tudi apna vsebuje bolj malo. Eni trdijo, da sem vzel pravilno podlago, drugi pa to osporavajo. Začelo me je skrbeti, če je podlaga pravilna ali ne. Ali je Rupestris Goethe št. 9, za manj rodovitno in manj apneno zemljo pravilna podlaga za laški rizling in silvanec? (K. S. v Š.)

Odgovor: Za znani sorti laški rizling in silvanec je podlaga Rupestris Goethe št. 9, najboljše, za manj rodovitne in manj apnene zemlje pa tudi — kakor nam znano — posebno za Vaš vinski okoliš najbolj primerna podlaga. Torej, brez skrbi!

F. V.

Vprašanje 94. Moja krava montafonske pasme, je povrgla telčko, ki je imela na popku dve močni in eno šibkejšo žilo. Ljudje trdijo, da se taka telica nikdar ne ubreji. Ali je kaj resnice na tem? Telčka je namreč lepe postave in bi jo rad redil za plemo. (I. G. v L.)

Odgovor: Telečji popek je sestavljen iz dveh žil dovodnic (popkove arterije), iz popkove odvodnice (vene), ki obstoja do popkovega obroča tudi iz dveh žil in iz sečne ali mehurjeve vrvce, t. j. tanke cevke, ki veže sečni mehur teleta z notranjostjo enega izmed treh oмотnih kožic (allantois). Vse te žile so povezane med seboj z mladostnim, žilčkastim veznim tkivom in leže v popkovi nožnici. Popkove žile posebno obe dovodnici imajo močne mišičaste stene, vsled česar se ob porodu, ko se pretrgajo, močno skrčijo in skrijejo v notranjost trebuha. Kar opazimo ob porodu pri teletih na popku izven trebuha, je po navadi le popkova nožnica, žile so pa že skrite v notranjosti trebuha. V izjemnih primerih, posebno takrat, če se žili dovodnici pretrgata malo bolj izven trebuha, ju opazimo še po porodu. Če tak popek primerno negujemo, t. j. razkužimo, prevezemo in skrbimo, da ne leži v nesnagi, se zaceli brez vsakih škodljivih posledic. S spolovili ni v nikaki zvezi, zato nima nobenega vpliva na delovanje jajčnikov in maternice, oz. telčnika, t. j. na one organe, ki pridejo v poštev pri uplemenitvi. Pa tudi, če se tak popek zgnoji pri zanemarjanju popkove nege, ga lahko uspešno zdravimo, kar se pri lepih teletih gotovo izplača. Tako zdravljenje, če je pravilno izvršeno, pa tudi ne pusti nobenih škodljivih posledic. Če se je torej popek pri Vaši telčki pravilno zacelil in ni na njem opaziti nobene oteklina, jo obdržite za plemo, če pa popkova rana še ni zaceljena, oziroma je popek zatekel, ga pustite zdraviti po najbližnjem živinozdravniku.

Dr. V.

Vprašanje 95. Kaj naj dajem kravi, ki je nenadoma izgubila vse mleko, dasi je šele 4 mesece breja in je dosedaj molzla še 7, pa tudi več litrov mleka dnevno. Pri tem pa jako rada je in ne kaže nobenih znakov kake bolezni. Dajem ji lorber, kamilice in česen. Kaj naj še storim? (T. Z. iz Sl.)

Odgovor: Najbrže ste se vračunili pri času brejosti tako, da je krava breja več ko 4 mesece. Zgodi se namreč često, da se zaskočene in ubrejene krave popojavajo; lastnik tako kravo žene k ponovnemu skoku in misli, da je breja od zadnjega zaskoka, medtem se je pa bila že prej ubrejila. Če je vsaka bolezen vimena izključena (pazite na občutljivost vimena in barvo mleka, kolikor ga je še v vimenu!), bi bilo tudi misliti na razvado samosesanja, ki se je je morda krava priučila. Obračajte pozornost v to smer in ukrenite vse, da to zabranite. (Privzovanje na kratko, nagobčnik iz protia i. t. d. glej lanskega „Kmetovalca“ št. 23 na strani 230.) Končno bi bilo seveda tudi upoštevati možnost, da kdo kravo skriva molze. Ni pa verjetno, da bi krava izgubila mleko zaradi premalo sočne prehrane, posebno sedaj, ko ji gotovo pokladate dovolj sveže krme (trave, detelje, naša i. t. d.). Izostanek mleka povzročajo dalje pretežko delo, slaba, pičila ali pokvarjena krma, mesnato vime, pojanje, strah in surovo

ravnanje, nemir in žalost krave po teletu, ko ga odstavimo, izmena hleva ali sosednje živine, dalje vse vročične in želodčne bolezni, posebno pa bolezni maternice (izvrženje!) in vimena, preobilno krmljenje s tropinami, končno pa tudi zastrupljenje z živim srebrom ali s fosforjem. Uvažujte vse te okoliščine. Kakor hitro odpravite pravi vzrok izostanku mleka, se bo to zopet vrnilo. Često pravega vzroka ni lahko najti. Domača sredstva, ki ugodno vplivajo na množino mleka, so med drugim encijanove korenine, pelin, kamilce; kalmosove korenine, kumen, brinje, janež, sol, repa, sveža detelja, pšenični otrobi, oljnate prge, krompir, korenje, melasa, pravilna molžnja, česta in popolna molžnja i. t. d. Izbira za posestnika je obilna, samo česna in lorberja ni v njej.

Dr. V.

Vprašanje 96. Moja zelo lepa in 8 mesecev stara telčka je dobila po glavi temnorjav izpuščaj (izpahke), ki se ji širi. Kako naj odpravim bradavice pri telčki? (T. Z. iz Sl.)

Odgovor: Vprašanje je premalo točno in preveč splošno. Zato ni mogoče nanj točno odgovoriti. Verjetno je pa, da gre v tem primeru za bradavice, ki se mladi živini rade izpuste po glavi, vratu ali pa po vsem telesu. V slednjem primeru jih je težko odpraviti, ker jih je preveč, če pa sede posamezno po koži, jih odpravimo s tem, da jih podvezemo s svilo ali drobnim gumijem, dokler ne odpadejo. Če pa nimajo vratu, jih izžigamo s kako jedko kislino s pomočjo steklene palčice ali pa mažemo z 10% arzenikovo mastjo; pred namažanjem pa moramo njihovo površino narahlo ostrgati s kako ostrino. Preden pa pričnete uporabljati eno ali drugo teh sredstev, morate nedvomno vedeti, če so to res bradavice. Pri drugih kožnih izpuščajih je zdravljenje čisto drugačno.

Dr. V.

Družbene zadeve in razno.

Uradne vesti.

Vsem načelstvom podružnic Kmetijske družbe!

Ponovno pozivljamo vsa ona načelstva podružnic, ki se še niso odzvala pozivu in sklicale svojih podružničnih zborov najkasneje do 1. avgusta t. l., da to čim preje store. V primeru, da se temu pozivu načelstva ne bodo odzvala in zbrala dovoljno število članov, bo Kmetijska družba v Ljubljani imenovala v zmislu § 1. in 13. „Pravilnika za podružnice Kmetijske družbe v Ljubljani“ podružničnega načelnika z vsemi pravicami in dolžnostmi vodstva podružničnih poslov.

Dalje opozarjamo, da se lahko izvrši volitev novega odbora na zborovanju le tedaj, ako je pristopilo do tedaj vsaj 20 članov, ki so vplačali delež in podpisali pristopnice. Na podpisovanje pristopnic posebno opozarjamo, ker je družba prejela mnogo deležev brez podpisanih pristopnic.

Vsi podružnični zbori morajo biti vsaj 8 dni preje objavljeni v „Kmetovalcu“; prihodnja številka izide 15. julija.

Na podružničnem zboru je opozoriti članstvo posebno na §§ 3., 5., 6., 12., 13., 15., 26. (zadnji stavek) in 44. družbenih pravil. Prečitati je tudi in raztolmačiti „Pravilnik za podružnice Kmetijske družbe v Ljubljani, r. z. z. o. z.“. O vseh obravnavah na zborovanju je sestaviti zapisnik, ki ga morajo podpisati načelnik, tajnik in še en član odbora. Tiskovine so na razpolago pri Kmetijski družbi.

Glavni odbor je z velikim zadovoljstvom ugotovil na svoji seji dne 12. junija t. l., da izvršujejo mnoga podružnična načelstva zelo marljivo in uspešno svoje posle, ker so nabrala veliko število članov in obveščajo centralo od časa do časa o vseh važnih zadevah. Omeniti moramo, da so le-ta na ta način izredno veliko storila za prospeh kmetijstva svojih okolišev, posebno z ozirom na vnovčevanje kmetijskih pridelkov, kakortudi za razne dobave (koruze, krmila, umetna gnojila itd.), ne glede tudi na uspešne intervencije od strani družbe

Blagoslov božji spremlja samo onega, ki z vedrim čelom in z zaupanjem v bodočnost, zre življenju nasproti.

pri oblastih, kakor ugodne rešitve številnih prošelj za podpore, plemenjake, semena itd.

Želja glavnega odbora Kmetijske družbe je, da varuje avtonomijo podružnic v okviru „Pravilnika“, da se njihovo premoženje ohrani neokrnjeno in da se isto čim bolj poveča, kar bo predvsem le v korist dotičnih članov podružničnega okoliša. Kdor odkrito in pošteno misli v sedanji hudi stiski za dobrobit in napredek našega kmetijskega gospodarstva, bo gotovo brez obotavljanja pristopil tudi kot član h Kmetijski družbi kot zadrugi. Kmetijska družba v Ljubljani je bila in bo tudi v naprej ostala voditeljica in stanovska predstavica slovenskega kmeta. Za našega kmeta je bila ustanovljena pred 166 leti in zanj bo tudi ostala še nadalje.

Glavni odbor
Kmetijske družbe v Ljubljani,
r. z. z. o. z.

VABILA

k letnim zborom podružnic Kmetijske družbe v Ljubljani,
r. z. z. o. z.

Spored:

1. Čitanje pravilnika, zlasti § 2., 3., 6., 7., 8., 9. in 10.
2. Slučajnosti.

V nedeljo, 25. junija 1933.:

Boh. Bistrica, ob 8. uri v Občinskem domu; **Brezovica**, po prvi sv. maši ob ½8. uri v šoli; **Dolenji Logatec**, ob 10. uri v osnovni šoli v Dol. Logatcu; **Petrovče**, ob 9. uri v narodni šoli; **Polhov gradec**, po prvi sv. maši v občinski pisarni; **Rateče-Planica**, ob 10. uri v Mlekarski zadrugi; **Slovenjgradec**, ob ½11. uri v podružničnih prostorih pri g. Cajnkotu; **Sv. gora**, ob 14. uri pri načelniku Zajcu v Kostrevnici 20.; **Sv. Jurij ob Pesnici**, ob 11. uri v šoli; **Vrhnika**, ob ½8. uri v gostilni Andreja Opeke na Vrhniki; **Trzin**, ob 8. uri v šoli; **Zadrebka dolina-Gornji grad**, ob 9. uri v šoli; **Žalec**, ob ½14. uri pri g. R. Janiču v Žalcu;

na praznik, 29. junija 1933.:

Borovnica, ob ½8. uri v šoli; **Gor. Logatec**, ob 15. uri v osnovni šoli; **Horjul**, ob 8. uri v šoli; **Lož**, ob 9. uri v občinski pisarni; **Mavčiče**, ob 10. uri v Cerkvenem domu v Mavčičah; **Sevnica pri Trebnjem**, ob 16. uri na Račjem selu v podružničnih prostorih; **Veržej** ob 8. uri v osnovni šoli;

v nedeljo, 2. julija 1933.:

Cerklje pri Kranju, ob 15. uri pri načelniku v Cerkljah; **Novo mesto**, ob 10. uri v podružničnih prostorih; **Sv. Lenart pri Veliki Nedelji**, po rani službi božji v šoli; **Vič**, ob 10. uri v Gasilnem domu; **Vojnik**, ob 8. uri v Posojilnici;

v nedeljo, 9. julija 1933.:

Konjice, ob 9. uri v telovadnici deške šole v Konjicah; **Lom pri Trzinu**, ob 8. uri pri načelniku; **Št. Vid pri Stični**, ob ½8. uri v šoli;

v petek, 23. junija 1933.: **Velike Lašče**, ob 7. uri v stari šoli; v torek, 4. julija 1933.: **Sv. Jošt nad Vrhniko**, po sv. maši v Društvenem domu; v nedeljo 16. julija 1933.: **Dobrava pri Kropi**, ob 15. uri v šoli in **Slov. Bistrica**, po rani sv. maši v hotelu „Beograd“; v nedeljo, 30. julija 1933.: **Sromlje**, po prvi sv. maši v šoli.

Družbene vesti.

Kmetijska družba v Ljubljani opozarja vse svoje dopisovalce, da odslej dalje ne bo več sprejemala nefrankiranih in premalo frankiranih pisem, za kar mora plačati občutno kazen, ampak jih bo kratkomalo zavrnila! Obenem prosimo sreska načelstva, županstva itd., da ne pošiljajo svojih dopisov na Kmetijsko družbo s pripombo „službeno, poštne prosto“, ker se tudi za take dopise zaračunava poština.

Kmetijsko-gospodarska vprašanja in odgovori. Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja odgovarja družba pismenim potom svojim članom in naročnikom „Kmetovalca“, ki so podpisani s polnim imenom, če so pismu priloženi 3 Din (v znamkah) za odgovor. Vprašanja brez podpisov in na-

vedbe natančnega naslova se vržejo v koš. — Odgovori na vprašanja, ki so splošno poučni, se objavijo v „Kmetovalcu“.

Naročite semensko ajdo! Družba si je letos prikrbela precejšnjo količino prvovrstne semenske ajde iz krajev, kjer je lansko leto dobro obrodila. Priporočamo našim članom, posebno v krajih, kjer je lani slabo uspela, da čim preje naročijo dovoljno količino semenskega blaga, ki odgovarja najbolje našim podnebnim in zemeljskim razmeram. Pozivamo podružnična načelstva in tudi ostalo članstvo, da se topogledno z zaupanjem obračajo na družbo za pojasnilo.

Rudninski superfosfat. Kmetijska družba ima za svoje člane v zalogi precejšnjo množino tega prepotrebne gnojila za ajdo.

Škropilnice ima v zalogi Kmetijska družba in njene podružnice v Celju, Mariboru in Ivanjkevcih.

Kmetovalci, oklenite se zadrug! Kakor smo naše člane že opozorili, se je v zadnjem času začela velika gonja proti zadrugam. Vzroki so na dlani in jih ne bomo tu posebej navajali. Gotovo pa je največji vzrok bojazen, da bi se kmet osamosvojil. Zato pozivamo naše kmete, da se čim bolj oklenejo svojih zadrug, posebno še takih, ki se bavijo z vnovčevanjem kmetijskih pridelkov. Kmetijska družba, kot matica za vnovčevanje teh pridelkov, bo skrbno pazila, da bo naš kmet lažje prodal svoje pridelke in to vsaj po znosnih cenah. Uvidevnejši so že pristopili k družbi kot člani, ker so prišli do prepričanja, da bodo imeli od tega le korist. Prepričani smo, da bodo tej kmetski armadi zadrugnikov sledili še tisočeri naši kmetovalci, kajti sloga jači, nesloga tlači.

Kmetijsko-šolski vestnik.

Na banov. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto 15. septembra t. l. Šola je dvoletna ter ima internat za 60 gojencev in 57 ha veliko posestvo z vsemi kmetijskimi panogami. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmetski sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Sprejme se tudi nekaj izven zavoda stanujočih. Mesečna vzdrževalnina znaša od 25 do 300 Din in se določi individualno po premoženjskih razmerah prosilcev. Prošnje za sprejem (kolek 25 Din) je poslati ravnateljstvu najkasneje do 15. julija t. l. ter priložiti: krstni list, domovnico, odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o navedbi pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; obvezno izjavo staršev, odnosno varuha, da bodo krili stroške šolanja. Pridni sinovi manj premožnih posestnikov, ki reflektirajo na znižanje mesečne vzdrževalnine in žele banovinsko stipendijo ali stipendijo sreskega kmetijskega odbora, morajo priložiti tudi premoženjski izkaz z uradno navedbo višine zemljiškega davka ter gospodarskega stanja staršev in izjavo, da ostanejo po končanem šolanju na domači kmetiji. — Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

Banov. kmetijska šola v St. Jurju ob J. ž. prične novo šolsko leto 1933/34. 9. oktobra 1933. — Sprejemni pogoji: 1. Sprejme se okrog 30 prosilcev, v prvi vrsti kmetske sinove, za katere se predvideva, da ostanejo na kmetijah. 2. Prosilci morajo biti telesno in duševno zdravi, od 16 do 20 let stari, izjemno se sprejme tudi starejše. 3. Prosilci morajo dovršiti vsaj 4 razrede, oz. oddelke osnovne šole s pozitivnim uspehom. 4. Mesečna oskrbovalnina znaša 25—300 Din, ker dovoljuje

kr. banska uprava potrebnejši delne štipendije. Tudi sreski kmetijski odbori podeljujejo prispevke k oskrbovalnici. Zato je najbolje, da oni, ki zaprosijo sres. kmet. odbor za podporo, vložijo celotno prošnjo za sprejem na zavod potom sres. kmet. referenta, da ve ta glede podpore, koliko je prosilcev v srezu ter da pridejo po možnosti gojenci tudi iz srezov, kjer je le malo absolventov. Prosilci naj se obrnejo tudi na domače posojilnice in občine za podpore. 5. Lastnoročno spisana prošnja, kolekovana s 5 Din, mora biti vložena pri upravi zavoda vsaj do srede avgusta. Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, pravstveno spričevalo in obvezo staršev ozir. varuha (kolek 2 Din), da bodo krili stroške. Oni, ki prosijo za podporo, naj navedejo v prošnji gospodarsko stanje staršev, županstvo pa lahko koncem prošnje to potrdi, priporoči prošnjo ter navede velikost posestva in višino državnega davka, ali se pa priloži koleka prosto „Uverjenje o imovinskem stanju“ z navedbo teh podatkov. Tiskovine za to se dobe pri srezih. — Poučuje se poleg splošno izobraževalnih predmetov posebno: poljedelstvo, živinoreja, sadjarstvo, vrtarstvo, mlekarstvo, čebelarstvo, gozdarstvo, delno tudi vinarstvo in kletarstvo ter kmetijske gospodarske predmete, kakor knjigovodstvo, zadrugištvo, kmet. zakonodaja. Z vsemi predmeti je združena gospodarska praksa na obsežnih zavodovih objektih. Zavod je posebno primeren za kmetske sinove iz živinorejskih okolišev banovine. — O sprejemu se obveste prosilci pismeno.

Banovinska kmetijsko-gospodinska šola v Št. Juriju ob j. ž. prične šolsko leto 1933/34. 2. oktobra 1933. ter traja 10 mesecev. — Namen šole je izobraziti dekleta srednjih in malih kmetov za dobre kmetske gospodinje, jim vcepiti veselje do kmetskega dela in jih ohraniti kmetski hiši. Temu primerno je usmerjen praktični in teoretični pouk šole. — Pogoji so: 1. starost vsaj 16 let, 2. dovršena osnovna šola, 3. moralna neoporečnost, 4. popolno telesno zdravje. — Pouk je praktičen in teoretičen in obsega poleg verouka, vzgojslovja, spisja, računstva, nauka o higijeni in ravnanju z bolniki vse važnejše kmetijske predmete, katere mora umeti vsaka dobra kmetska gospodinja, kakor poljedelstvo, živinoreja, mlekarstvo, vrtarstvo in sadjarstvo, gospodarsko in gospodinsko knjigovodstvo ter gospodinske predmete: kuhanje, oskrba perila, šivanje, pletenje, tkanje i. dr. — Učenke stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Mesečna oskrbnina znaša 25 (50)—350 Din po gospodarskem stanju staršev, ker dovoljuje kr. banska uprava in sreski kmet. odbori gospodarsko šibkejšim mesečne štipendije. Zato morajo one, ki žele biti deležne banovin. podpore, priložiti uradno potrdilo o gospodarskem stanju, obsegu posestva staršev in višino drž. davka, najbolje na formularju „Uverjenje o imovinskem stanju“, ki se dobi pri srezu ter vložijo prošnje zato morebiti potom sres. kmet. referenta. Za prispevek domačih sreskih kmetijskih odborov pa lahko prosi vsaka direktno. — Vsaka gojenka si mora oskrbeti potrebne šolske in učne pripomočke sama. Zato mora prinesiti s seboj: 2 vsakdanji in 1 nedeljsko obleko, vsaj 4 komade telesnega perila, 2 rjuhi in 1 toplo zimsko odejo, 4 brisače, 2 servijeti in vsaj 4 žepne robce, 1 par visokih in 1 par nizkih čevljev, potrebščine za čiščenje obleke in zob. Potrebne čepice za kuhinjo, predpasnike in drugo si napravijo pozneje v zavodu same. — Lastnoročno spisano prošnjo s kolekom 5 Din je vpsolati na vodstvo šole direktno ali potom sres. kmet. referenta vsaj do srede avgusta. Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, pravstveno spričevalo in obvezo staršev ozir. varuha (kolek 2 Din), da bodo plačevali oskrbnino, in one, ki reflektirajo na štipendijo, predpisano uverjenje.

Gospodarske vesti.

Zaupanje se vrača. Naša kriza, ki obstoja v glavnem v tem, da povsod primanjkuje gotovine, se zrcali tudi v tem, da ljudje nimajo zaupanja v denarne zavode in hranijo denar rajše doma. Opaža se pa v zadnjem času, da se to zaupanje vrača. Tako je Poštna hranilnica izkazala, da se je število vlagateljev povečalo za 3513 na 234.755, njih vloge pa za 8.5 na 482.350 milijonov dinarjev.

Poljske miši kaj hudo gospodarijo v Drinski in Vrbaski banovini. Največ se jih je pojavilo v okolici Sarajeva. Vsi ukrepi proti njim ne pomagajo dosti. Poljedelci, kakor tudi vlada se trudijo, da bi zatrli škodljivce ali vse zaman. Sedaj, ko so posevki v Vrbaski banovini skoro uničeni, se selijo roji miši v sosednje kraje Drinske banovine, kjer napadajo najboljše posevke.

Književnost.

Pridelki v našem poljedelstvu. Naš največji časopis, ki se bavi s kmetijstvom „Poljoprivredni Glasnik“, izda v kratem, in to na podlagi uspehov, ki so jih pokazali razni zvezki o ameriškem, češkoslovaškem in slovenskem kmetijstvu, o prehrani rastlin in živinoreji, poseben zvezek „Pridelki v našem poljedelstvu“ z vrsto strokovnih, lahko razumljivih člankov o vseh panogah našega kmetijstva. Izdaja bo opremljena z umetniškimi slikami. Ta knjiga bo vsakega čitalca prepričala, da naše kmetijstvo, vključ temu, da ni še popolnoma izkoriščeno, predstavlja ogromno bogastvo, katero se da še povečati z naprednim delom. Cena knjigi bo 25 Din in se jo naroči pri upravi „Poljoprivrednog Glasnika“, Novi Sad, Sremska 6.

Tržne cene.

Tržne cene so označene tako, kakor veljajo na trgu ali na sejmi v Ljubljani in Mariboru pri nadrobni prodaji in so posnete po tržnih poročilih teh mest. Cene na deželi in pri kupčiji na debelo so nižje.

Cene so v dinarjih.		Ljubljana		Maribor	
Seno in drugi pridelki	senica	1 q	250 — do 265 —	190 — do 250 —	—
	rž	1 „	170 — do 180 —	120 — do 250 —	—
	ječmen	1 „	170 — do 185 —	110 — do 200 —	—
	ovsa	1 „	170 — do 185 —	110 — do 225 —	—
	proso	1 „	160 — do 210 —	120 — do 309 —	—
	kornja (nova, sušena)	1 „	115 — do 130 —	80 — do 200 —	—
	ajda	1 „	215 — do 225 —	130 — do 200 —	—
	fižol, ribničar	1 „	220 — do 275 —	140 — do 400 —	—
	fižol, prepeličar	1 „	250 — do 300 —	— do —	—
	krompir	1 „	100 — do 125 —	115 — do 125 —	—
Seno in slama	sladko seno	1 „	— do 70 —	60 — do 65 —	—
	kislo seno	1 „	— do 50 —	— do —	—
	slama	1 „	50 — do 60 —	45 — do 50 —	—
Goveja živina	Volj I. žive teže 1 kg	—	— do —	— do —	—
	„ II. „ „ 1 „	—	— do —	— do —	—
	„ III. „ „ 1 „	—	— do —	— do —	—
	Krave debele „ 1 „	—	— do —	— do —	—
Goveja živina	Krave, klobasarice „ 1 „	—	— do —	— do —	—
	Teleta žive teže 1 kg (Prigon v Lj. 131, Mar. 450 glav)	—	— do —	— do —	—
Prasica	6—12 tednov stari kom.	—	— do —	— do —	—
	3—4 mesece stari „	—	— do —	— do 350 —	—
	5—7 mesecev stari „	—	— do —	450 — do 550 —	—
	debel žive teže 1 kg	—	— do —	6 50 do 7 50	—
	debel mrtve 1 „ (Prigon v Lj. 400, v Mar. 113 glav)	—	— do —	10 50 do 11 —	—
Perje, perje, nila	piščanec kom.	20 — do 25 —	20 — do 30 —	20 — do 30 —	—
	kokoli „	— do —	20 — do 30 —	20 — do 30 —	—
Mleko, jajca, sir	mleko 1 lit.	2 — do —	— do —	1 50 do 2 25	—
	smetana 1 „	— do —	— do —	10 — do —	—
	čajno maslo 1 kg	28 — do 32 —	24 — do 36 —	— do —	—
	surovo maslo 1 „	22 — do 24 —	20 — do 24 —	— do —	—
	polementalski sir 1 „	16 — do 24 —	20 — do 35 —	— do —	—
	sirček 1 „	5 — do 6 —	6 — do 8 —	— do —	—
Mleko, jajca, sir	jajce par	0 50 do 0 60	0 50 do 0 75	— do —	—
	trda drva 1 m ³	— do 115 —	90 — do 120 —	— do —	—
Mleko, jajca, sir	mehka drva 1 „	70 — do 80 —	60 — do 90 —	— do —	—

Za uredništvo odgovarja: Fr. Kafol. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela. — Tisk J. Blasnik na nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. — Odgovoren L. Mikuš.

Kadar bo sila najhujša, takrat bo kmet vedel, da je v organizaciji moč.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine:

Njene zaloge se nahajajo: v Ljubljani, Novi trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Celju v Aškerčevi ulici; v Ivanj-
kovcih pri Lovro Petovarju; v Novem mestu pri kmetijski
podružnici; na Rakeku pri tvrdki Levstek & Oblak; v Ptuj
pri Kmetijskem društvu.

Tu navedene cene veljajo pri nabavi v Ljubljani; v dru-
gih krajih se prištejejo še izdatki za prevoz iz Ljubljane.

Umetna gnojila.

Cene veljajo za nadrobne in vagonске pošiljke.

Apneni prah, rinfuza, (prosto) naložen v Trbovljah ali Za-
gorski apnenici po 15 Din 100 kg, samo vagonске pošiljke.

Apneni dušik, 16%, v vrečah po 180 Din za 100 kg, v plo-
čevinastih posodah 195 Din, franko vsaka postaja, če se na-
roči najmanj 1000 kg. Na drobno v pločevinastih posodah
200 Din za 100 kg, franko skladišče. Za 1 ha 200 do 300 kg.

Cilski soliter, 15.50% dušika, v vrečah približno po
100 kg à 3.50 Din.

Kalijeva sol, 42%. Na drobno po 166 Din za 100 kg, vreče
po 50 kg stanejo 84 Din. Za 1 ha 200—300 kg. Pri vagonskem
in polvagonskem odjemu cena po dogovoru.

Kostni superfosfat, 18/20%. Cena 118 Din za 100 kg Ljub-
ljana-Maribor. Na hektar 300 kg. Pri pol ali vagonskem od-
jemu cena po dogovoru.

Nitrofoskal-Ruše, mešano gnojilo, 8% kalija, 4% dušika
in 8% fosforne kisline pa 140 Din za 100 kg, vreče po 50 in
100 kg, franko vsaka postaja, če se naroči najmanj 2000 kg.
Na drobno z uvoznino in prevoznimi stroški 144 Din za 100 kg.
Za 1 ha 400 do 600 kg.

Razklejana kostna moka, 30% fosf. kisline, ½% dušika
po 95 Din za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Rožena moka, izborna dušičnato gnojilo za vinograde po
220 Din za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg.

Rudninski superfosfat, 16% po 98 Din za 100 kg. Pri pol-
ali vagonskem odjemu cena po dogovoru.

Surova kostna moka z 10—12% fosforne kisline in 4 %
dušika po 95 Din za 100 kg. — Za 1 ha 300—400 kg.

Semena.

Vsa naša semena so najboljše vrste, zanesljivo kaljiva,
predenice prosta, preiskana po Drž. kmetijski poskusni in
kontrolni postaji v Ljubljani ter plombrirana v originalnih
vrečah.

Domača detelja, pristna gorenjska	17.—	Din za kg
Lucerna, pristna banaška	19.—	" " "
Švedska detelja	27.—	" " "
Hmeljska lucerna	25.—	" " "
Bela detelja	46.—	" " "
Mačji rep	14.50	" " "
Pasja trava	13.—	" " "
Francoska pahovka	32.—	" " "
Angleška ljulika	12.—	" " "
Laška ljulika	12.50	" " "
Travniška bilnica	15.—	" " "
Lisičji rep	33.—	" " "
Navadna šopolja	25.—	" " "
Pasji rep	22.—	" " "
Ovčja bilnica	20.—	" " "

Zmesi travnega in deteljnega semena, sestavljena po
strokovnih navodilih iz zgoraj navedenih vrst stanejo:

- I. za barski svet 24.50 Din,
- II. za peščeno zemljo 24 Din,
- III. za srednjo težko zemljo 23.50 Din,
- IV. za težko zemljo 23 Din,
- V. mešanica za vrtove, nizka trava 24 Din,

Korenjevo seme, dolgo, zlatorumeno po 15 Din za kg.

Semenska pesa, Mammuth, rdeča po 9.50 Din za kg.

Semenska pesa, Eckendorf, rumena po 10.50 Din za kg.

To seme je jamčeno pristno severo-nemško, najvišje ka-
ljivosti. Vreče iz jute, kakor poštnina se računa posebej po
lastni ceni.

Semenska ajda po 3.50 Din za kg.

Krmila.

Koruzna, dobro suha tudi za mletev po 1.15 Din za kg. —
Vreče po lastni ceni. Pri vagonskem odjemu cene po dogovoru.

Klajno apno, v izvornih vrečah, težkih 50 kg po 2.75 Din
za kg, na drobno 3.80 Din za kg.

Lanene tropine z 38/40% beljakovin in tolšče po 2.40 Din
za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Orehove tropine z 48% beljakovin in 8% maščobe po
2.60 Din za 1 kg v vrečah po 80 kg.

Riževi otrobi III po 90 Din za 100 kg.

Pšenični otrobi, drobnji, 95 Din za 100 kg.

Krmilna moka od riža II po 125 Din za 100 kg.

Ribja moka, v originalni vreči 100 kg po 6.50 Din za kg,
na drobno 7.50 Din za kg.

Ribje olje za živino, ročke po 5 kg 90 Din; se pošilja po
pošti; v steklenicah po ¼ litra 14 Din, v steklenicah po 1½ li-
tra 28 Din; v posodo kupca po 18 Din za kg.

Provendein, priznано sredstvo v modernem svinjogojstvu,
v škatljah po 800 g à 25 Din.

Žlviska sol, v vrečah po 50 kg za 70 Din (samo v Celju).

Pekk hrana za živino z vitaminom po 62 Din za kg.

Rudninski kamen za lizanje, komad 12 Din, aluminijasti
obroč k temu 20 Din.

Sredstva za zatiranje škodljivcev.

Arborin, sredstvo zoper drevesne škodljivce v steklenicah
po 1½ kg po 20. Din, v ročkah po 3½ kg 50 Din, v sodih
po 100 kg po 10 Din za kg, v posodi kupca po 11 Din za kg,
najmanj 25 kg, manjše količine po 12 Din za kg.

Arcobol papir, v zavitkih približno 50 m 32.— Din.

Arsol 500 g po 25 Din.

Agritox v posodah po eno šestnajstinko litra po 18 Din,
po četrt litra po 40 Din.

Mazavo milo po 10 Din v posodi kupca.

Nosprasen, zavitki po 5 kg 28 Din za kg, 1 kg 32 Din.

Solbar, zavitki po 1 kg 26 Din, po 5 kg 22 Din za kg

Tobačni izvleček v sodih po približno 200 kg po 5 Din kg,
na drobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po
40 Din, v steklenicah po 2 kg po 15 Din in po 1 kg po 8 Din
z embalažo vred. Po pošti se razpošilja le pločevinaste kante.

Urania zelenilo v zavitkih po 1 kg 80 Din, v zavitkih po
15 dkg 15 Din.

Zelio pasta, tuba 22 Din, **Zelio zrna**, škatljica 11 Din, za
pokončevanje miši in voluharjev.

Porzol, sredstvo proti snetjavosti, v zavitkih po 200 g
15 Din, v zavitkih po 1 kg 60 Din.

Uspulun, sredstvo za namakanje žita proti snetjavosti,
zavitek po 250 g 32 Din.

Sadjarske in vrtnarske potrebščine.

Cepilna smola, v škatljicah po ¼ kg po 7 Din; v škatli-
cah po ½ kg po 13 Din; ¾ kg po 25 Din.

Najboljši cepilni noži, pripravnici za vse načine cepljenja
sadnega drevja od 36 do 102 Din.

Brusni kamni po 15, 25 in 46 Din.

Prvovrstni vrtni noži (obrezači) od 52, 54 do 68 Din.

Navadne drevesne škarje za obrezovanje sadnega drevja
in trti od 20 do 42 Din.

Drevesne škarje za obrezovanje vrhov, rezanje cepičev
in goseničnih gnezd od 135 do 165 Din, **peresa k škarjam** po
1 Din.

Drevesne škarje Kunde od 40 do 190 Din.

Škarje za striženje mej od 40 do 120 Din.

Drevesne žage od 40 do 90 Din.

Drevesne ščetke (krtače), za čiščenje debel in vej na sta-
rem drevju od 18 do 40 Din.

Pasti za voluharje (klešče) po 8 Din, cevke po 10 Din.

Strgulje za drevje po 26 Din.

Ročna škropilnica „Nova“, 1½ litrska 180 Din.

Škropilnice, Flickove, nahrbtnne, po sistemu Jessernigg, po
640.— Din komad, s pumpo na poteg po 640.— Din komad.

Razpršilnik Flick, za visoko drevje po 110 Din komad.

Razpršilnik Kovina po 35 Din.

Ročna škropilnica „Kleines Wunder“, 750 Din.

Škropilnice za sadno drevje in hmelj „Unikum“ od tvrdke
„Nechvile“, ročno-prevoznost z 1 gum. cevjo po 3 m, 2 po-
daljševalni cevi po 75 cm, 1 bambusovo cevjo po 3 m in pa-
tentnim razpršilnikom 2400 Din.

Samodelna nahrbtna škropilnica A. H. 20 tvrdke Nechvile po 1100 Din z bambusovo cevjo; Vega, francoski sistem, po 1340 Din; K. 16 litrov po 1100 Din.

Rafija liče, kg po 18 Din.

Vrtne zalivalke „Jajag“, 3 lit. 155 Din, 10 lit. 160 Din, 12 lit. 180 Din, 14 lit. 200 Din, 16 lit. 215 Din.

Lopate za štihanje po 24—50 Din.

Lopate za nakladanje po 24 Din.

Grablje, železne, 10 do 16 zob po 12.50 do 20 Din.

Vile, železne, s tremi roglji po 14 Din, s štirimi po 15 Din.

Vile, garantirane, s štirimi roglji po 28 Din, s tremi roglji 23 Din.

Kultivatorji domače kopačice po 15 Din.

Sadni mlin Weiss 2500 Din.

Sadni mlin K. 1450 Din.

Vinogradniške in kletarske potrebščine.

Trtne škropilnice, bakrene, original Vermorel 440 Din, Original Austria 440 Din, Original Supérieur 400 Din, Vermorel, domača 300 Din, Austria, domača 300 Din, Chaudoir 400 Din, Hofferton 400 Din.

Potrebščine k škropilnicam: kolenca po 10 Din, razpršilnik Deut po 130 Din, navadni razpršilnik po 16 Din.

„Stopp“ nastavke za škropilnice (hipni zatvor iz medenine) sistem Fr. Nechvile po 140 Din.

Gumijeve vezi po 120 za kg.

Gumijeve cevi za škropilnice 10×3 po 13 Din, 13×3 po 16 Din, drobne za vino po 7 Din za meter.

Gumijeve kroglice po 2 do 2.50 Din.

Gumijeve plošče po 10 Din za 1 komad.

Sadne in vinske stiskalnice z vsebino 45 litrov 850.— Din, 100 litrov 1850 Din, 155 litrov 2550 Din.

Grozdni mlin MG-1 850 Din.

Azbest Clarit za čiščenje vina po 80 Din za kg.

Eponit za čiščenje vina po 45 Din za kg.

Kalimetabisulfat 10 g po 0.75 Din, 1 kg 50 Din.

Kipelne vehe, steklene, velike po 90 Din, male po 70 Din.

Suliko (koloidalno žveplo), proti oidiju, 1 kg po 60 Din.

Žveplov trakovi na azbestu po 16 Din za kg.

Žveplalniki, ročni, po 70 Din za komad.

Žveplo dvojno ventilirano po 4 Din 1 kg.

Modra galica — 6.50 Din, na drobno — za vagona naročila veljajo posebne cene.

Živinorejski in mlekarški predmeti.

Telečji napajalniki po 100 Din.

Gumijevi seski za napajalnike po 25 Din.

Posnemalnik Vega E za 75 lit. po 1200 Din; G za 200 lit. po 3800 Din, F2 za 140 litrov 1700 Din.

„Baltic“ posnemalnik HF za 35 lit. 700 Din, za 130 lit. s podstavkom 2750 Din.

Pinje št. 1 za 5 lit. po 620 Din, št. 2 za 10 lit. po 750 Din.

Latkodensimeter (za določanje gostote mleka) po profesorju Gerberju po 40 Din.

Sirišče dansko originalno Hansenovo v prahu (iz Kodanija), v škatlicah po 25 g po 12 Din.

Brzoparilnik Alfa, s pocinkanim kotlom, 50 lit. po 1250 Din.

Brzoparilnik Wema, z bakrenim kotlom, 90 litrski po 1700 Din.

Brzoparilnik, domači, s pocinkanim kotlom 60 litrski po 850 Din.

Živnozdravniški predmeti (češki izdelek): požiralnikove cevi za teleta 70 Din, za goved po 220 Din; trokarji za teleta po 70 Din, za goved po 70 Din, irigatorji, kompletni (po 3 litre) po 80 Din; irigatorji, kompletni (po 2 litre) 70 Din; škarje za obrezovanje parkljev 184 Din; zaustavljači, poniklani 60 Din; mlečni katetri 6 in 12 Din. Obroči za blike, poniklani po 26 Din, navadni po 22 Din; toplomer za merjenje vročine po 25 in 30 Din.

Znamke za perutnino, celoidne po 0.30 Din za komad, aluminijaste s številkami po 0.75 Din za komad, ušesne znamke za živino po 1.50 Din za komad.

Sikuro, hlevski odpenjač komad 10 Din.

Poljedelsko orodje in stroji.

Sackovi plugi in plužni deli.

D10MN po 1050 Din, D9SS po 1100 Din, D8MN po 1000 Din, D7MN po 900 Din, s plužno na vijake 1250 Din, D6MNR 750 Din, D5MNR 700 Din, D6X po 730 Din, B6E 730 Din.

Obračevalni plug NW7 po 1150 Din, dvojni obračevalni plug BW5 po 1650 Din.

Dvobrazdni plug Z119 po 1250 Din, dvobrazdni lahki ZRB6 po 1100 Din.

Osipalnik DHUN po 700 Din, BHR po 400 Din.

Glave: D9SS po 410 Din, D8MN po 400 Din, D8SS po 350 Din, D6MN 270, URB za lesene pluge 150 Din, dvobrazdni SUN 420 Din, obračevalna HNWS in 7 po 470 Din, osipalnik M 300 Din, DHUN 480 Din.

Lemeži za D7 po 35 Din, za D6 po 30 Din, za obračevalne pluge po 35 Din.

Plazi za D6 in D7 po 28 Din za komad.

Črtala za D7 in D6 po 30 Din.

Deske za D7MN po 100 Din, za D8MN po 135 Din.

Prevozna priprava za D7, D6 po 190 Din.

Kultivator FZBVR z 9 peresnimi noži po 1700 Din.

Plužna s peresnim podzemeljskim rahljačem sistem Bendhack po 1200 Din.

Plužne, enokolesne po 170 Din.

Izruvač za krompir, sedemdelni 300 Din.

Brane, njivske:

Dvodelna 4b, široka 166, teška 62 kg 700 Din. Trodelna IVa, široka 2.50, teška 92 kg 1300 Din. Dvodelna I, široka 2 m, teška 88 kg 1350 Din. Trodelna Ia, široka 2.25 m, teška 88 kg 1350 Din. Trodelna Ia, široka 2.25 m, teška 107 kg 1450 Din. Dvodelna, lahka, 390 Din.

Brane: travniške

z zvezdnimi členki: Z 1 široka 1.50 m, teška 44 kg 740 Din; Z 2 široka 1.85 m, teška 52 kg po 810 Din; Z 3 široka 1.50 m, teška 50 kg po 800 Din;

z noži: N 3, široka 1.80 m, teška 78 kg 1030 Din, N 2, široka 1.50 m, teška 67 kg po 920 Din.

Kombinirana travn. in njivska brana KW1, dvodelna, široka 1.50 m, teška 60 kg po 950 Din, njivska brana KW2, široka 2.25 m, teška 88 kg, trodelna po 1350 Din.

Brane na krožnike SE 10 L 3500 Din.

Planeti št. 8 — kot okopalnik, osipalnik in kultivator, globočina izpremenljiva, teža okoli 40 kg, 650 Din.

Sejalni stroj Sack 1.50 m širok, devetvrstni BETTA po 4550 Din; sejalni stroj Sack 1.50 m širok, enajstvrstni BETTA po 4800 Din, H9 po 2700 Din.

Pracnerjev sejalni stroj Budućnost, trinajstvrstni po 4500 Din, petnajstvrstni po 6000 Din.

Senior ročne sejalice H po 920 Din, L4 po 1150 Din.

Vitelj (gepelj) GEF po 2000 Din; transmisija za vitelj E po 1630 Din, D800 po 540 Din.

Bencin motorji Lorenz 3—4 KS 10.000 Din, 3—4 KS stabilni 9000 Din.

Trijerji (originalni Heidovi), V/2 po 5120 Din, II/1a po 2450 Din, Trijer-sortator XXVI/1 po 6450 Din.

Žitočistilniki E 1900 Din, Č 1100 Din, K 1350 Din.

Mlatilnice za motorni pogon 1940 Din, za ročni pogon 2550 Din, za pogon na vitelj 2730 Din, B2 4200 Din.

Slamoreznice Borek: VFS12 po 1750 Din, VFSR12 z verigo po 2000 Din, VFS14 z verigo po 2000 Din, Alpina 12 po 1800 Din, HLC za ročni ali motorni pogon po 2000 Din, KS 2A za ročni pogon 1800 Din.

Drobiljač (šrotar) „Gloria 3“ 3000 Din, za oves EMO po 500 Din.

Reporeznica Borek EWC po 750 Din, EWL po 530 Din, EWO po 530 Din, RV po 520 Din.

Reporeznice, domače, male po 370 Din, velike po 700 Din.

Gnojnične sesalke (gnojne pumpe) 330 cm po 880 Din, 360 cm po 900 Din, 390 cm po 920 Din, 420 cm po 950 Din, 450 cm po 970 Din, 290/420 cm po 1080 Din.

Sesalke, domači izdelek, v dolžini 3 m 600 Din, 3.30 m 635 Din, 3.90 m 705 Din, 4.20 m 740 Din, 4.50 m 775 Din.

Sesalke F400 980 Din, F450 1000 Din.

Sesalka „Kremžar“, dolžina 3 m 1050 Din; 3.50 m po 1100 Din; 4 m 1150 Din.

Razpršilnik za gnojnične sode po 80 in 98 Din.

Robkač za koruzo EMR po 750 Din, mali ročni 80 in 61 Din.

Brzoklepalnik „Stubai“ po 380 Din za komad.

Kosilica dvovprežna Knotek Din 4400.

Kolo za kosilico Din 400.

Odlagalna priprava za žito Din 700.

Ajdove setve

pognojite s

SUPERFOSFATOM,

ker samo tedaj boste dosegli prvo-
vrstno blago. Fosforna kislina v

superfosfatu

izboljša kakovost, pospešuje zrelost in
ščiti pred boleznimi.

Superfosfat

proizvaja v prvovrstni kakovosti

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku
d. d.

Hrastnik.

V zalogi pri Kmetijski družbi.

POZOR! Nov nabavni vir POZOR! FILTRE za vino KOTLE za žganjekuho

Do danes Vam je bilo nemogoče si nabaviti moderni FILTER za VINO ker so prihajali le iz inozemstva ter so bili zelo dragi. Danes pa si ga lahko nabavi vsak gostilničar, vinogradnik in dr. po zelo nizki ceni pri naši domači tvrdki, kjer dobite tudi vseh vrst kotle, naprimer za žganjekuho, pranje in brzoparilnike bakrene in pocinkane za kuhanje krme; ter vse ostale kovinske predmete. Sprejemamo popravila spadajoča v našo stroko. — Zahtevajte brezplačno ilustrirani cenik.

Se priporočamo:

KOTLARKA dr. z o. z.

Ljubljana

Rimska c. 2.

Gregorčičeva ul. 5.

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3

s podružnico na Miklošičevi cesti št. 13
je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 430.000.000 — Din, rezervnih zakladov pa nad 10 milijonov dinarjev.

Za pupilne naložbe pa sodni depozitni odderek, za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje po pošti pa svoje položnice. Za vse vloge jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in davčno močjo.

Hranilnica kupuje in prodaja tudi devize in valute najkulantneje. Ta posel opravlja v svoji podružnici na Miklošičevi cesti.

Telefon centrale št. 2016 in 2616, podružnice št. 2367.
Poštni čekovni račun centrale 10.533, podružnice 16.138.

Uradne ure za stranke so od 8.—12¹/₂.

Važno za osnovne in kmetijske šole!

Kmetijska družba v Ljubljani je založila 8 stenskih slik od trav, detelj in raznih krmskih rastlin v velikosti 70 x 50 cm s primernim obešalom in okvirjem.

Slike so umetniško izdelane po naravi v barvah in služijo kot izborno učilo za spoznavanje naših glavnih krmskih rastlin.

K vsaki seriji se doda po ena knjižica s kratkim opisom vsake rastline.

Vseh šest slik s knjižico in poštino vred stane Din 100.—.

Priporočamo takojšnjo nabavo tega učila, dokler je še v zalogi, ker bo vsakemu učitelju služilo kot dober pripomoček pri pouku.

DENAR NALOŽITE NAJBOLJE IN NAJVARNEJE PRI DOMAČEM ZAVODU

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

REGISTR. ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SODNA) ULICA 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 5,5%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rente. Stanje vlog nad 30.000.000 Din. — Rezerve nad 700.000 Din. Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog.

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. Posojila daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji. — Blagajniške ure: Ob delavnikih od 8.—12¹/₂, in od 3.—4¹/₂, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8.—12¹/₂ ure.

Telefon 2947.

Brzjavlj.: »Kmetijski dom«.

Račun pošt. hranilnice št. 14.257.

Podružnici v Kamniku in v Mariboru.

ZA CELO DRUŽINO

Otrokom za počitnice.

19.-

Vrsta 4431-00
Lahek otroški čevlji za vsakdanjo nošnjo v toplih dnevih. Izdelani so iz platna z gumijastim podplatom.

39.-

Vrsta 2942-00
Zračne in lahke sandale s crepgumi podplatom; za tople sončne dneve neobhodno potrebne.

45.-

Vrsta 3222-00
Za nemirne dečke polčevlji iz rjavega boksa z močnim gumijastim podplatom. Zelo trpežni. 35—38 Din 59.—

45.-

Vrsta 3162-00
Štev. 27—34. Za dečke, ki ne morejo mirovati niti sekundo, smo pripravili te močne visoke čevlje z gumijastim podplatom. Vel. od 35—38 Din 59.—

OTROŠKE NOGAVICE:
visoke bombažaste Din 8.—, 10.—, 12.—,
kratke iz sukanca Din 7.—, 9.—,
Dokolenke Din 10.—, 12.—

ŽENSKÉ NOGAVICE:
najfinejša svila Din 29.—
svilene Viskoza " 25.—
svilene " 19.—
flor la " 19.—
bombažaste " 15.—
bombažaste normal " 9.—
sportne iz sukanca " 10.—

MOŠKE NOGAVICE:
iz sukanca in polsvilene Din 15.—
egiptski bombaž desni-
rane " 10.—
polsvilene " 7.—
močne bombažaste " 5.—

Ženam za delo in praznik.

49.-

Vrsta 3335-10
Ženski sivi platneni polčevlji z gumijastim podplatom. Za lepe sončne dneve.

69.-

Vrsta 3925-03
Močni čevlji iz črnega boksa z močnim gumijastim podplatom. Za štrpaci in vsakdanjo nošnjo.

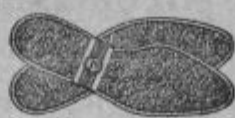
89.-

Vrsta 2945-11
Čevlji iz rjavega boksa. Praktični in elegantni. Ravno taki iz laka za nedeljo in praznik za ceno Din 99.—

Vrsta 3165-00
Čevlji za vsaki štrpaci iz masnega usnja z močnim gumijastim podplatom.

69.-

Lufov vložek Din 5.—

Snažite svoje čevlje z našo kremo 1 škatlja Din 4.—

Možem za delo.

49.-

Vrsta 4467-29
Za delo na polju v rosi in za vsako delo, ki zahteva močan a vendar lahek čevlji, te naše Sportke iz platna z močnim gumijastim podplatom. Ženske Din 39.—, otroške Din 35.—

79.-

Vrsta 0167-00
Za vsako delo Vam najbolje služi ta naš čevlji iz močnega masnega usnja s trpežnim gumijastim podplatom. Mažejo se z našo mastjo, ki stane Din 5.—

99.-

Vrsta 3967-22
Visok čevlji iz črnega boksa z močnim gumijastim podplatom. Za praznik in ko greste v mesto. Polčevlji iz istega materiala Din 89.—

Močne vezalke 1 Din par.

Rata